

ELŐFIZETÉS

MELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hátra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hátra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:
4-kétes pótló sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 10 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Kedd, április 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Vásár után.**
- An aradvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.**
- Zsinati választások az aradi román egyházmegyében.**
- A csodadoktor áldozata.**
- A magyar iparért.**
- Aradtól Milánóig motoron.**
- Pezsgőgyár az Arad-Hegyalján.**
- Retartóstatott aradi kabátelváj.**
- A Népszínház botránya.**
- Az aradi csehivatali síkhasadás.**
- Keleplesek Hables püspökről.**
- A rendőrség örömnappal.**
- Járésbíró és állapán.**
- Tárcs: Egy megölt világ. Irta: Tóth Ede.**
- Csarnok: A cirkány. Irta: Nógrádi László.**
- Antiszemita-e a tulipán?**

Vásár után.

Arad, április 2.

A most lefolyt tavaszi vásár úgy külső képeben, mint jelentőségében parin alul maradt. Szinte elenyésző kis forgalma volt a kereskedőknek, a kiknek kár volt a vásánapjuk nyugalmát feláldozni. A vásár képe siralmas volt mindenképen: sem forgalom, sem haszon tekintetében nem jutott még nyomába sem a múlt vásárainak. Ily körülmények között teljesen felesleges és céltalan minden olyan irányú mozgalom, mely a négy aradi vásár számát megakarja toldatni egygyel. Nemcsak kereskedőink, de a hazai ipar érdekében is arra kell törekedni, hogy a vásárok száma lassan apasztassék.

Ma, mikor husz és egynéhány vonat

fut be naponta Aradra, nem lehet okát találni annak, mért kelljen becsődíteni a vidék közönségét időszakonként olyan dolgok miatt, melyeket alkalma nyílik bármikor csekély fáradság árán elintézni. A fejlett kereskedelem, az ipari verseny a legkisebb faluban is létesített üzleteket, melyek mindazt nyújtják, amit a vásáron keres a közönség. Megvonni tehát a falusi kiskereskedőtől a hasznot, vevőközönséget becsábítani a vásárookra s itt aztán kiszolgáltatni esetleg jött-ment utazó kereskedők lelketlen becsapásainak is: igaztalan dolog úgy a kereskedő világ, mint a fogyasztó közönséggel szemben. A kereskedőket a közterhek súlya nyomja: minden állami és községi adón felül a város társadalmi sarcait is viselni kell, mert hisz ezt megköveteli a reklám ép úgy, mint a polgárság érdeke. Már most eljön a vásár ideje. Felállítják a sátrakat a város legélénkebb pontjain. Idegen kereskedők, idegen cégér alatt mindenféle idegen ronggyal kiállnak s hangzatos szavakkal, ravasz fogásokkal befonják a vevőközönséget. A vevő azt hiszi, hogy a vásáron olcsó árut kap, mert hát a kereskedőnek nincs annyi régiéje, mint az állandó üzleteknek s mert üzemköltsége kisebb, olcsóbban árulhat.

Ezt a nagy tévedést ezerszer nyílt alkalmunk felderíteni. A vásáros bódében rendszerint silányabb és rosszabb árut adnak el drágább áron, mint a rendes üzletekben. Míg az állandó kereskedőnek számítania kell azzal, hogy vevőjével máskor is akad dolga; vigyáznia is kell jó

hirnevére: addig a sátoros kalmár mindezzel nem törődik, ma itt, holnap ott fonja be a hiszékeny publikumot. Nála nincs utólagos reklamáció, panasz, nincs felelősség.

Amde mindemellett a vásár ellen szól az iparpártolási mozgalom is. Hiszen a vásári bódékban nincs egy szál magyar áru sem. Csupa cseh és osztrák gyártmány, abból is csak a salak, a hitvány maradék. A jó árut megveszi a kereskedő, szívesebben adják is neki. A mi azután megmarad, ki megy a divatból: az kerül a vásárra. A közönség tehát nemcsak idegen árut, hanem — lecáfolytalan logika szerint — selejtes, rossz holmit kap drágábban, mint rendszeren.

Aradon abszolúte nincs értelme a vásárnak. A vidék összeköttetése oly jó, hogy ezer alkalma nyílik a fogyasztó közönségnek az aradi piacot felkeresni. A mi kereskedelmünk és iparunk amugy is pang: égbekiáltó vétek lenne hát idegen versenyt hozni nyakunkra. Sőt ellenkezőleg, a bódékat ki kell tiltani a főközlekedési vonalról. A Szabadság-téren, az Andrássy-téren ne legyenek sátrak, mert hiszen itt óriási pénzt fizet a kereskedő az egész éven át s megeshetik, hogy a busás hasznot az a kereskedő viszi el, ki rongyos 80 koronáért váltotta meg az árusítás jogát. Nekünk meg kell oltalmazni a helybeli ipart és kereskedelmet mindentől, ami ártalmukra van, mert egész gazdasági életünk a kereskedelem föllendülésétől veszi erejét, életkedvét. E végből az idegen kereskedő osztrák ron-

Egy megölt világ.

Irta: Tóth Ede.

Ahol pár rövid évvel előbb szemmel behálhatóan náderdó suttozta a vizek világának rejtelmét, hol a nyári éjben vízbika bugása szarította fel a szunyadó nádverebet és a víz szárnyasainak langyos zombókra épített fészke körül olykor a lidércfény gyúlt ki bolyongva: ott ma hosszú acélsín bordázza a televényföldet és éjszakának idején is a pirosszemű, füstökádó gőzmozdony robog, zugva, sisteregve végig a rónán.

Az országjáró sástenger, a minden iskolásgyermek által ismert *csedi-láp* nincs többé. Elnyelte — a tudomány. Elvették az okoszemű gázlomadarak paradicsomát, megrendszabályozták a mérhetetlen vizeket és ahol hajdan a vilámgyors cirk keringett a százféle vízgyökér labiryn hál között, most a buza haragoszöld esirahatása tör az ég felé . . .

Ész, nagyon szép és okos dolog a vízből földet előállítani, mivelhogy erre az a tudós kemikus se jött rá, aki megállapította egyszer a mindenkorra, hogy eme szín, szag és íz nélküli folyadék mindig csak H₂O marad; nagyon praktikus és nemzetgazdasági szempontból várakozáson felüli művelet, ha nád, vízilonos és kaka helyett acélos buza és pirosan mosolygó kukerica terem: mégis-mégis olyan

fajon levero erzés fog el, mikor ragondolok a hajdani kedves, rejtelmes, csöndes világra.

Mert egy egész csodás világ lett itt megölte, eltemetve.

A rügyfakasztó tavasz legkedvesebb hírnökeinek birodalmát okkupálta itt a földre éhes civilizáció, felhasználván a modern technika minden gépjait, hogy önző céjät elérje.

Fáj a szívem, faj, ha read gondolok, te édesen szunyadó nádastenger, kinek ringó kebelén csórákázva sokszor feledtük gondjainkat és annyiszor csodáltuk rejtelméid.

Nagyon apró gyermek voltam, mikor ábrándokra hajló lelkem már felttve volt a fejedelam csillogó meséivel, köztük ama bizonyos „Kokojszás”, kápolnai harang, nagyszakállu vizikirály és ennek tündérlánykairól. És úgy vágytam behatolni a vizek világába, mikor előttem állott egész nagyszerűségében, fenséges nyugodtságával a lép.

Vízeseés tájon, hegygyel koszoruzott szép, virágos völgyben ringott az én bölcsöm és szívem és lelkem oda vágyik vissza, mindig, akárhonnan. Nem is szeretem én a mérhetlen róna szikkel vegyes földét, sem a délibábját, itató válult, porrai és szunyoggal megtelített légyjót. De a rengő nádás zöldvízü világa úgy megfogta lelkem, hogy most, midőn annak helyén a „lápi uraság” mogorva oláh béresét látom, amidőn szinte kéjjel vágja vasekéjét a halkan omló televénybe, — szeretném ráfogni a pus-

kat. Miert nem hagy béket ennek a területnek, melyet a világ teremése, vagy legalább is az özönvíz óta nem bántott senki és hagyják pihenni fenséges mivoltában. Ez a szűzterület csöndes vizet, subogó nádast, rejtett vízi észket hímált a hátán és faj neki a vas, az eke. A mélyebbre szivárgott vízben még meglevő, de már haldokló vízférgek bizonyára kinosan rándulnak össze, mikor felettük megcsendül a kassza és a kiméletlenül leapritott vadvirág igyekszik hamar megszáradni, hogy rövid legyen haldoklása . . .

... Egy ember jó felém Domahida felől. Ismerem. Valaha gyékénykötő és csikász volt a lápon. Van egy kis földje is. Most anhoz van kötve. Pedig valaha olyan volt ez az ember, mint a fizikai határt nem ismerő vándormadár. Szabad volt a szárnya, de most le van vágva. Mert övé volt a lép egész Tynkodig, tulnan Csaholyig. Termett abban minden, amiből kenyer kerekedett. Még Fátýol Józsinak is jutott néha a nagykarolyi „Kispipá”-ban egy egy pengőtállér . . . De most niacs se gyékény, se kaka, se csik, se cigányhal, semmi . . . semmi. Csak az a kis darab föld, ami megvolt otthon, a falujában; ha ugyan megvan . . .

És amint hozzám érkezik az ember, mintha folytatná az én hallgatag elmélkedésemet, — köszön illendően, homlokát letörli (ejnye, de megvénült ez az ember) és nagyot sóhajtvá mondja:

gyait ki kell tenni a holt pontokra, a hol senkinek sem lehetnek ártalmára. Elsősorban is a kézműárosokat kell áthelyezni a Szabadság-térről, mely tudvalevőleg ép e szakmának főtelepe. El kell vinni a ruhakereskedőket is, mert hiszen a kész ruha üzletek szintén a színházi bérpalota környékén összpontosulnak. Amint értesülünk, ily irányu mozgalom már meg is indult s szó van arról, hogy ezeket a vásári bódékat a Ferenc-térre helyezték át. Ott talán még hasznuk is lehet, mert ott nagyon is helye van a forgalom révén feltétlenül beálló fejlődésnek.

Csak akkor és annyiban szabad pártolni a vásárosok ügyét, ha vele nem ártunk a helyi kereskedelemnek. Az áruvásár pedig minden árnyalatában kárára van kereskedőinknek. Szó lehetne még az állatvásárok közgazdasági fontosságáról, ámde tudjuk, hogy a kiváló állatanyag hetenként Bécsbe szállítatik, úgy, hogy ami a vásárra jut, szintén selejtes anyag.

Ily körülmények között fontos kérdésnek tartjuk a vásári rendtartás életbe léptetését még pedig oly alapon, hogy annak meghozatalánál kereskedőink és iparosaink érdeke és sérelmei is megóva és orvosolva legyenek. Ha él és létezik az a bizonyos utóbbi napokban annyira agyonnyuzott „közgazdasági érdek”, úgy bizonyára a vásárok kérdése az, mely ezt a címet és jelleget általános vonatkozásainak, a helyi kereskedelemre gyakorolt káros befolyásával megérdemli. Az aradi kereskedővilág reményteljes bizodalommal várja, hogy a város irányadó körei, melyek oly annyira tudnak appellálni a helyi összetartozás érzetére, fontolóra fogják venni ezt a kérdést, melyet a mostani vásár szomorú tapasztalatai tettek időszorúvé.

Az aradvármegyei

Gazdasági Egyesület közgyűlése.

(A gazdák és a szocialisták.)

— Az Aradi közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület április hó 1 én tartotta Aradon, a vármegyei ház nagytermében negyvenkettedik évi rendes köz-

gyűlést, amelyen Váradhelyi Józsi igazgató-elnök elnökölt. Az egyesületi tagok a nagytermet a szorongásig megtöltötték.

Váradhelyi Józsi elnök üdvözlővén a megjelenteket, megnyitó beszédjében első sorban rámutatott azon szomorú állapotokra, amelyek az egész múlt évben és még jelenleg is a közgazdasági téren általában fennállanak, s ezzel kapcsolatosan különösen a rohamosan terjedő szocializmusból kifolyólag előállt munkásmozgalmakra és aratósztrájkokra, amelyek a mezőgazdasági munkálatok zavartalan foganatosítását évről-évre nagyobb veszéllyel fenyegetik, úgy, hogy a telketlen igazítás folytán a gazdasági munkásosztály ma már ugyiszólván teljesen a szocialisták hatalmába került akiknek a karmaik közül azt kimenteni a gazdatársadalomnak első rendű érdekét és feladatát képezi. A törvényhatóságok e tekintetben a legnagyobb buzgalommal igyekeznek megfelelő intézkedésekkel ellensúlyozni ezen veszedelmes irányzatot, nézete szerint azonban ez még magában véve nem elegendő, sőt nem is lehet ezt a kérdést pusztán törvényhozási úton megoldani, hanem csakis úgy, ha a társadalom is kiveszi a részét ezen nehéz küzdelemből. Epen ezért a legnagyobb összetartásra, továbbá a munkaadók és munkások között régebben fennállott barátságos jó viszony visszaállítására és ennek az ápolására buzdítja a gazdákat. Ezenkívül pedig hazafiaságra és különösen pedig a hasai ipar pártolására hívja fel a gazdatársadalom figyelmét, mert a mezőgazdaság ápolása mellett az ipart sem szabad elhanyagolni és igazán erős csak akkor lesz a nemzet, ha annak az ipara kellően felvirágzik, ami azonban minden egyes honpolgár részéről a legönzetlenebb támogatást igényeli.

A megnyitó beszédet a jelen voltak — tükres éljenzéssel fogadták.

Elnök ezután a gyűlést megnyitva, felkérte Kellner Iván ügyvezető titkárt az igazgató választmány évi jelentésének az előterjesztésére.

A jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

Ezután Kemény Szilárd titkár, az egyesület tagjai sorában a múlt év folyamán beállt változásokról tett jelentést, amely szerint az 1905. évben az egyesület tagjainak száma ismét 82-vel szaporodott.

Miután az egyesületi elnök, igazgató-elnök és 2 alelnöknek a közgyűléstől nyert megbízatása a folyó évben lejárt, ennél fogva elnök

ezeknek 6 évre való újbóli választását kéri megajteni, s arra az időre az elnöki széket Szathmáry Gyula igazgató-választmányi tagnak, mint korelnöknek engedi át.

Szathmáry Gyula elfoglalva a korelnöki széket igen nagy elismeréssel emlékezett meg úgy az elnök, valamint az igazgató elnök és 2 alelnök eddigi működéséről, s méltatva azoknak ezen állásukból kifolyólag a gazdatársadalom érdekében kifejtett önzetlen és eredményes működésük révén szerzett érdemeit, az elnöki székre ismételten gróf Zselénszki Róbertet, az igazgató-elnöki állásra Váradhelyi Józsit, a 2 alelnöki állásra pedig Friebeisz Miklóst és Kokas Józsefet ajánlja a közgyűlésnek, akik egyhangú felkiáltással ismét megválasztottak.

Szathmáry Gyula ezután a választás eredményét kihirdette s az elnöki széket ismét Váradhelyi Józsinak adja át.

Ezután napirendre került még ugyancsak a megbízatás lejárata folytán megüresedett 30 igazgató választmányi tagsági helynek, továbbá az egyesületi ügyésznek és a számvizsgáló bizottságnak a választása is és meg lettek választva az igazgató választmányba új tagok gyanánt Ábrai Lajos, Lócs Rezső és Sármezei Árpád, az ügyészi állásra Nachtnébel Ödön és Velcsó Géza dr., a számvizsgáló bizottságba pedig Oselkó Árpád, Ábrai Lajos és Sármezei Ákos.

Ezután Kellner Iván az egyesület folyó évi költség előirányzatát terjesztette elő, amelyet a közgyűlés 15,200 korona előirányzattal változatlanul elfogadott.

A tárgysorozatnak utolsó pontja lett volna a földmívelésügyi minisztérium által gazdasági cselédek és gazdasági munkások részére adományozott jutalomdíjak és elismerő oklevelek kiosztása, ami azonban a napirendről levétetett miután ezen ügy a minisztérium részéről még nem nyert végleges elintézését.

Végül Váradhelyi Józsi ismételten összetartásra és további munkálkodásra kérve az egyesület tagjait, a közgyűlést befejezettnek jelentette ki és elrendelte a kisgazdák részére kitűzött 120 darab nyereségtárgynak a kisorsolását. Ki lettek sorsolva különféle gazdasági eszközök és jószágok körülbelül 1700 korona értékben.

A közgyűlésen jelen voltak: Váradhelyi Józsi igazgató elnök, Friebeisz Miklós és Kokas József alelnökök, továbbá Háberéger György, Kellner György, Kintzig János, Lócs Rezső, Mateovits Béla, Mezey

— Elvették a kenyérem. Nincs már kedvem az élethez sem. Oszti csupa nevetség, amit velem tettek. Ezt tessék meghallgatni. Nevetségesen szomorú ez a dolog. Mert hát mi színt se láttuk a Krasznának soha. Ott folydogált valshol a háunk mögött, arra, Bagos táján. Aztán, hogy az urak egyenesebbé tegyék a folyását, idehozták a falunk alá. Ezt nevezik az urak csatornázásnak és tetszik nekik . . . 'Iszen nem von' baj, de elvették a földemből három holdat, a sógoréból hatot, a har madikéból tizet is, meg többet, hogy legyen a Krasznának védgátja, s ne lépje el a többi földünket . . . Hát kellett e' nekünk? Amit elvettek, megfizették, úgy-ahogy és ezzel szemben ötven esztendeig fizettünk holdanként négy forint hatvan krajcár ártéri adót, kezelési költséget, meg kamatot, meg — tőttenét. Legelőnk meg nincsen. Annak a helyén folyik a Kraszna és húzódik kétfelől ez irgalmatlan védőtítés. Ha legeltetni akarunk, fizessünk . . . A lápból, a kenyéradó lápból meg — ehun — semmi sincsen. Oda van . . . En istenem, hova jutottunk!

És a szegény ember a fejét a két tenyere közé szorítva lóbázza magát jobbra-balra, mint akinek a háza leégett, vagy a halottját siratja.

Megdöbbenett ez a beszéd.

Van ennek az atyafinak igazsága. Olyan, amire a paraszt hamarabb rájön, mint a számtisztet tartó nagyur.

— Hát, — kérdem — kendeknek, kisgazdáknak épen semmi sem jutott ebből a rengeteg területből?

— Jutott a ménkül! — megkövetem. Dehogy is jutott. Pélig kié vót? . . . A nagyistené. Most a közepe a k . . . i grófé. amarrul a nyirieké, emerrül az idevaló uraságé. Ecséd alatt a jó ég tudja kié, — csak nekünk nem jutott beidőle. Na tessék gondolni, nem vagyok én amolyan szocialista, nem kívántam én másét soha; még a magamét is engedtem szép szóra, hanem az bánt erősen, hogy elvették a legelőnket, megcsontították a szántóföldjeinket, hogy ide vezessék a Krasznát, hogy legyen egyenes vizök, ami a lápot a Tiszába hordja. Nekünk, itt amugy is vízmentes területen, semmi szükségünk sem volt a Krasznára. Van nekünk vizünk anélkül is, oszt' rádásul még fizessünk évente holdjáért majd hat pengőt, hogy el ne hordjon a víz bennünket . . . Ugy képzolem magunkat, mint az egyszerű bolond embert, akinek nem volt semmi dolga. Aztán magára gyujtotta a házát és ujjongott örömben, hogy foglalkozáshoz jutott az oltogatással . . . Tettem egy kis számítást az én paraszti eszemmel. Van még tiz holdam ártérben. Ezért fizetek a sallangokkal együtt egy évre hatvan pengőt. Ötven év múlva — úgy számítottam — a fiam vagy az unokám a háromzedik forintot fogja kifizetni azért, mert most az elvett földjeimért kaptam háromszázat. Meré hogy azt mondta rájok a kisajátítá-

si jogbiztos ur, hogy hatodrendű, selejtes talaj. No, legyen úgy . . . Hát hol itt az igazság? E mellett meg, dscára a gátnak, főljünk a Krasznától . . .

Szó nélkül fogtam kezét az emberral és odább mentem . . .

Az imbolygó televényre rakott kavicsra a talpfák csak úgy hajladoznak, bukdácsolnak, amint a terhes vonat végigrohan rajtuk. Itt-ott, néha meg is lazul a töltés, aztán elszalad sinestől, mindenestől. Am a másik órában száz munkás hozza helyre a hibát. Betömik a hézagot, bekapcsolják a sineket és rendben van minden. Mert itt a közlekedés nem szünetelhet. Van mar mit szállítani Debrecen és Szatmár felé. Terem már a Láp, a mely, mint uradalom, immár tulajdonnévvé válik . . .

Pedig harmadéve milyen szépen égett. A mérháttelen, víztől megfosztott üregekben összefüledt a rothadó vizigyökér és megkezdte romboló munkáját egy másik hatalmas elem, a — tűz. Napi járó földön, éjjel-nappal, hónapokig bolygott a perzselő láng, a fojtó füst . . . Égett a Láp, égett . . . Még Borostás Nagy Istvánt is odaégette famillástól, mikor az első termost akarta bevámolni . . .

Mert megharagudott erősen a vizek istene, miután elhódították és elenyésztették eme szép tartományát és megkörnyékezte a tűzek istenét, — mondván, ha már őt leigázták, ártson emez, amit lehet.

De arra való a tekintetes vármegye a köz-

Andor, Ory Sándor, Purgly János, Purgly László, Récsy Miklós Schill József, Szathmáry Gyula, Urbán Péter, Varjassy Lajos, Várhelyi Dezső, Verzár Márton, Vörös Henrik, Keller Iván ügyvezető titkár, Kemény Szilárd titkár és Hembach Kámil segédtitkár és mintegy 700 kizgazda.

A magyar iparért.

(A mozgalom terjed.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2

Az az örvendős fellendülés, mely az elmúlt hetek óta az egész országban tetemes fellendüléssel kecsegteti a közönség eddigi mostohagyermekét, a magyar ipart, egyre nagyobb hullámokat vet s egyre szélesebb körökben szerez híveket magának. A mozgalom egyes eseményeiről az alábbiakban adunk számot:

Az aradvárosi aradmegyei nők Iparpártolási mozgalma már pozitív eredményekről számolhat be. A mozgalom előkészítésére kiküldött szervező bizottság első feladatának tekintetbe az ipartanács megalakítását s ezzel kapcsolatosan a kezelési költségek előteremtését. A városunk és megyénk területén működő összes pénzintézeteket, testületeket, egyesületeket felkérte, hogy a hazafias s gazdasági érdekeink elmozdítására irányuló célra magukat önként megadóztatni és évenkénti anyagi hozzájárulást biztosítani szíveskedjenek. A felhívások az elmúlt hét végén bocsáttattak ki, s már tegnap 4 testület küldte be válaszáat, s biztosította hozzájárulását és pedig: a polgári jótékony nőegylet 100 koronát, a Fehér Kereszt egylet 50 koronát, az aradi versenyegylet 50 koronát, az aradi polgári takarékpénztár 50 koronát szavazott meg.

Borosjenőről jelenti tudósítónk: Az itt megindult Iparpártolási mozgalom folytán tegnap délelőtti nagy népgyűlést tartottak az ügy intézéséről az itteni kaszinó nyári helyiségében. A gyűlésre mintegy 6—700 embernyi hallgatóság jelent meg, köztük igen sok román. Az Iparpártolás jelentőségét Mérdő Samu dr. méltatta szép beszédben. Utánna Németh Zsigmond gurahonci főmérnöknek lapunkban már közölt szép versét szavaltta el nagy hatással Gara Akos ügyvédjelölt. Majd Di-lea Pál román tanító tolmácsolta a románok zajos helyeslése közben Mérdő dr. beszédét. Már eddig is igen sokan vannak, a kik kötelezték magukat, hogy csak magyar

gyártmányu árut vásárolnak. A bizottság állandó permanenciában marad és csütörtökönként a polgári kör helyiségében mindenkinek szívesen ad felvilágosítást.

Az aradi mozgalommal kapcsolatban a következő felhívást vettük:

Tisztelettel értesítjük Aradváros és Arad vármegye hazafias közönségét, hogy a legközelebbi napokban az országos Iparpártolási mozgalmat egyedül kifejezésre juttatni hivatott tulipán jelvények 50 fillér, egy, kettő és három koronás árban kizárólag a következő aradi kereskedő uraknál lesznek kaphatók:

Hoffmann Antal, Fejér Gyula, Kopetkó Károly, Maresch Gyula, Wadowiczky Gusztáv, Brunner Béla, Réthy Lipót és fia, Licker Ferenc, Pick Ernő, Glück Dezső, Keppich Zsigmond, Bloch H., Kerpel Izsó.

A közönségnek kellő tájékoztatása végett megjegyezzük, hogy a most felsorolt kereskedő urak ezen jelvényeket minden anyagi haszon nélkül, tisztán szíveségből s hazafias lelkésédségből fogják árusítani. Ékesítse magát mindenki a jelvényével nő és férfi, gazdag és szegény egyaránt, gyakorolja mindenki amaz erőnyeket, amelyek a tulipán jelvényéhez fűződnek és megteremtsük mielőbb a magyar ipart s vele hazánk gazdasági függetlenségét! Hazafias üdvözlettel Arad, 1906. április 3-án. Gróf Károlyi Gyuláné szöve. elnök, ifj. László Rezső szöve. titkár.

Makoról jelentik nekünk, hogy Justh Gyuláné az Iparpártolás dolgában a megyebeli nőket április 5-ére a városházára értekezletre hívta össze.

Aradtól Milanóig motoron.

(Elindulás. — Az utiterv. — Megérkezés Budapestre. — Az eredmény.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2

Az Aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága ma reggel indította utnak a Weitzer-féle vaggongyárban készült benzín elektromos motorkocsiját a milánói vilákiállításra. A hetven lóerejű, negyvenöt kilovattos motorkocsi a maga kerekain és hajtóerájével teszi meg az utat a magyar és az osztrák államvasutak, a déli vasut és az olasz vasutak vonalain, ame-

lyeket minden díjazás nélkül bocsájtottak rendelkezésére a vasutak igazgatóságai. Az ezekkel folytatott hosszas levelezés során részletesen megállapították a menetrendet, melyet a motorkocsi az arad—milanói uton be fog tartani és amelynek értelmében a kiállításra szánt kocsi ma reggel hat órákor rohogott ki a pályaudvarról.

Az elegáns motorkocsin a rendes kísérőszemélyzetten, a motorvezetőn, gépészen és egy műlakatosen kívül Sármezey Endre, az Aradi és csanádi egyesült vasutak főfelügyelője és Zimmer Béla főmérnök, továbbá Müller Gyula, a gyár műszaki igazgatója és Devossz Ferenc műszaki hivatalnok is elindultak az érdekes utra, hogy tapasztalatokat gyűjtsenek a benzín-elektromos kocsinak a hosszútávú vasúti forgalomban való használhatósága szempontjából.

A motorkocsi útjának legnagyobb részét — Bécestől Carmonsba — hegyes völgyes vidékeken teszi meg s így nagyon eltérő magasságú pályatesteken fog haladni. Ez okból már akkor, amikor a milánói kiállításra való indításnak érdekes terve fölmerült, az Acsev. igazgatósága a gyorsmotorral próbameneteket tartott az államvasutak arad—prededéi vonalán, hogy bízonyosságot szeressen a felől, vajjon nem okoznak-e nehézségeket azok az emelkedések és lejtők, amelyekkel a kocsi érdekes útjában találkozik. A próbák minden tekintetben igazolták a motor használhatóságát lejtős pályán is és ez bírta rá az arad csanádi vasutak igazgatóságát, hogy a nagyszabású műszaki tervet megvalósítsa.

A gyorsmotorral végzett próbák alkalmával kitűnt, hogy a kocsi maximális menetsebessége 75 kilométer. Az arad—milanói uton azonban a motor csak átlagos, óránkénti hatvan kilométer sebességgel fog haladni. Ezzel a sebességgel tette meg a motor az utat Aradról Budapestre, ahol délután két órákor érkezett meg a ferencvárosi pályaudvarra. Az utiterv szerint a kocsi ma Budapesten marad és csak holnap reggel folytatja útját Bécsbe, ahol délután 3 órákor fog a déli pályaudvarba befutni. Április 4-én reggel elindul Bécsből és este hat órákor ér Laibachba, ahonnan 5-én Carmonsba, innen pedig Milanóba rohog.

Vasúti és általában a műszaki körökben a legnagyobb érdeklődéssel néznek a gyorsmotor arad—milanói útja felé. A nagy koncepciójú terv sikeres kivitele esetén az egész vasúti forgalomnak gyökeres változása várható, amennyiben az eddig csak helyi forgalomban használt motorkocsikat hosszú távolságokra is alkalmaznák. Ezzel a gőzmozdonyok lassan kiszorulnának a nagy pályákon való használatból és helyüket a sokkal előnyösebb, kipróbált motorok foglalják el.

A vasúti forgalomban még próbaképen sem volt példa arra, hogy motorkocsival oly hosszú utat tettek volna meg, amint az arad—milanói. Epen ezért különös elismerés illeti az arad—csanádi vasutakat és az aradi vaggongyárat, amelyek ennek a költséges, de rendkívül tanulságos próbának rendezésével megvetették a vasúti fogalom modern átalakulásának alapjait. Megindult már a kisebb távolságok közötti személy- és teherforgalomnak motorokkal való lebonyolítása. Az elektromotoroknak nagy távolságokra való használata pedig a közel jövőnek általános érdekű kérdése, melyhez az első megbízható adatokat és értékes tapasztalatokat épen egy aradi vasúti és iparvállalat fogja szolgáltatni és ezzel az egész művelt világ jóleső elismerését kiérdemelni.

A Weitzer-féle vaggongyár a milánói vilákiállításra a ma elindult motorkocsin kívül még két nagyobb munkálattal fog szerepelni.

igazgatás, meg a béke idején szunnyadó hadsereg, hogy ilyenkor tüzet oltson. El is árkozták szépen, mértéktelnyen hosszúságokban a tüzetmentert és elmúlt a veszedelem.

Ma már szépen terem a Láp. A vaspályától jobbra-balra virányos rétek, élénkzöld vetések hullámznak. A hajdan néma, vízborította síkságon ezernyi nép nyüzsg, művelvén az ország legtermékenyebb talaját — az uraságnak . . .

De jó az a vazallusnak, ha meg van neki engedve, hogy bámulhassa a természet fenségét és ilyen jó földet műveljen urának. Meg hogy jó levegőt szívjon . . .

A jogtanácsosok, a sárgacsizmás gazdatisztek agyvelejével gondolkodó nagyurak tulajdonára ez a Kánaán, egy megölt világ helyére teremtetett másik világ. Mindaddig, míg fel nem váltja évezredek múltán egy harmadik.

Az elmúlásról, hogy szépítsék a dolgot és enyhébbé tegyék a halál rideg fogalmát, azt mondják: anyagsere. Így rendelke az Ur.

Itt a példa. Es ebből haszon van, mérhetetlen haszon.

Velence cölöpszállójában, Páris chambre separée-jaiban, Montecarlo rouge et noire és trente et quarante-asztalain észlelhető lesz a magyar arany szaporodása . . .

A vérünkben való vér pedig fogy, apad, egyre apad és itt ott halaványan felszivárog Amerika sivar tanyáin . . .

Az ujjkor ragyogó tollu történetirői pedig írják, egyre írják:

„Az elnyomottság, jobbagyság, a feudális oligarchák kora immár letűnt . . .”

„Es a vonat megy, száguld az eltemetett világ sírhalmán véges-végig. Elmarad mögötte sorjában az évszázados fű és a hajnali szellő lerázza lombjairól a barmatot, e tiszta, istenadta könnyűt eme érezni tudó öreg fáknak.

Nincs már a zombékok alján aranyosfejű vadkacsa. A bölömbika bánatos szava nem hallik a vizeken és a komoly gém, a szűzfehér kócsag ma busan szállong tova, ha elrabortéde nére alátékintve, a zöldesen csillámló tündérliget helyén tarkára művelt földeket és azokon örök eiletségét, az — embert pillantja meg.

Az örökzöld, mohos zombékokról elszívta a vizet a gőzmasina, elhordta a Kraszna, Szamos, Tisza, Duna Es ha mesze keleten, a Fake-tenger felszínén olykor egy egy kristály buborék pattan széjjel, az bizonyára egy innen odaköltözött, haladó vizitündér utolsó sóhaja . . .

De néha, csöndes éjszakákon itt-ott alacsony, fehér füst terjeng a megölt világ felett, ami annak a jele, hogy ha el is vették a vízi isten birodalmát, titkon, mélyen a tüzek istene uralja. Hogy mikor eszálja meg kezében a jogart, a tüzcsovát, hogy végigsöpörjön vele a százazreket ígérő vetéseken: azt nem tudja, nem hiszi és nem várja senki . . .

Az egyik egy 32 lóerejű, 20 kilovattos benzínmotoros kocsi, amelyet teherárúként már el szállítottak, a másik egy négytengelyű kalauz-és podgyáskocsi, amelyet a magyar államvasutak rendeltek és amely ugyancsak teherárúként a napokban indul Milanóba.

Zsinati választások az aradi román egyházmegyében.

(Az új képviselők.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2

Az aradi görög keleti román egyházmegye területén vasárnap tartották meg az egyházmegye zsinati képviselőinek választására nézve az eredményt jelentő skrutiniumot. Ezúttal a világi képviselők választásának skrutiniuma volt meg, az egyházi képviselők skrutiniumát néhány nappal előbb ejtették meg.

E szerint az aradi román szentszék területén a választások eredménye ez volt:

Aradon: *Izpravnik* Szever aradi ügyvéd és *Petrovics* Aurél nagylaki bankigazgató. A harmadik jelölt: Moldován József iskolaigazgató, kisebbségben maradt.

Világoson: Russu Sirianu János és Grosorean Gyula tanító.

Rádán: Raicu S-bók, a Viktória vezértitkára és dr. Suciu János aradi ügyvéd.

Lippán: Csobán Aurél dr. ügyvéd (új) és Bogoi Vazul tanító.

Kisjenőn: Velics Mihály és Ardelean Kornél dr. ügyvédek.

Gyulán: Oncu Miklós dr., a Viktória vezérigazgatója és Popovics György dr. ügyvéd.

Halmgyon: Trucza Péter ügyvéd.

Buttyiban: Grozda Aurél dr. ügyvéd (új) és Goldis László szentszéki titkár.

Borosjenőn: Fejér György ügyvéd és Goldis László szentszéki titkár.

Temesvárott: Ungurean Manó magánzó és Rotár Pál ügyvéd (új).

Vingán: Margineantiu Titusz pénzügyi tanácsos és Szoban Demján székesúti tanító (új).

A zsinati képviselők többnyire a régiek maradtak. Kiestt a régiek közül: *Halk* Aurél dr. Lippán, dr. *Popa* György a buttyini kerületben; az öreg *Babes* Vinc, a zsinat egyik legidősebb tagja, aki már erősen törődött, a vingai, *Boczkó* Ágoston tanító a világosi kerületben és *Kozma* Aurél dr. Temesvárott.

A zsinat egyházi képviselői lettek: **Arad:** Beles Vazul. **Rádán:** Zivuleszku Prokop (új), **Borosjenő:** Popovics György szentszéki előadó, **Lippa:** Hamsea Vojk, **Gyula:** Csorogár Román papnevelői igazgató, **Nagyhalmgyon:** Lázár Kornél, **Buttyin:** Giorgia János, **Temesvár:** Patics Traján esperesek, **Birkis:** Hamsea Ágoston.

A választások általában nyugodtan folytak le.

A csodadoktor áldozatai.

(Egy kuruzsló gáttól.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

Hirt adtunk már arról a lelkiismeretlen kuruzslóról, aki Kolozsvárott üzte mesterkedéseit s aki egy kőművesmestert olyan orvossággal küldött a másvilágra, amely föltétlenül halálát okozta volna bárkinek, aki beveszi. Kolozsvárról most a következő tudósítást kapjuk a lelketlen kuruzsló üzelméről:

Ádám Mihály kőműves mester holttestét a rendőrség tegnap exhumálta a belső részelt vegyi vizsgálatra felküldte Budapestre.

Csodálatos, hogy **Bulbuk** J-nő kuruzslónak hány ember ült föl Kolozsvárott. Se szeri, se

száma szoknak a szerencsétleneknek, akiket ez a csodadoktor kezel. A napokban temették el *Sellinger* Simon monostori kereskedőt, aki gégesorvadásban szenvedett s akit *Bulbuk* „gyógyított.” *Bulbuk* mindennap megjelent *Czell* Frigyes Deák Ferenc-utcai pálinkamérésében, ahol pálinka honorárium fejében *Krischoffer* kimérőnek lábfájás ellen recepteket írt. Tegnap reggelre meghalt *Baumeweig* Mózes, akit ezelőtt négy héttel szélhűdés ért. Elhívták *Bulbuk*ot, aki oly részeg volt, hogy neki esett az asztalnak. Receptjét nem lehetett elolvasni. Három féle orvosság volt összekeverve, de természetesen nem használt semmit. Mikor *Bulbuk* később látta, hogy a beteg állapota rosszabbodik, többszöri hívásra sem jelent meg és a család orvost hívatott, de az sem segíthetett rajta. A beteg tegnap reggelre meghalt. A vényeket átszolgáltatták a rendőrségnek. *Bulbuk*ot nemrég egy előkelő családhoz hívták, ahol az urnó súlyos betegen, 40 fokos lázban feküdt.

— Ah nincs semmi baj, csak tessék sokat járni és nem szabad feküdni.

A nő iszonyu kínokat szenvedett, de megtartotta az „orvos” tanácsát, aki tizenkét koronás receptet is írt és egy heti gyógykezelés után husszonnyolc korona értékű orvosságot szedett be a beteggel. Minden nap új receptet írt, de egyetlen olyant sem, mely a betegségnek megfelelt volna, de ha a szakértő orvos kezelte volna csillapító szerekkel, sokat könnyűtett volna a fájdalmán.

A beadott szerek gyöngítő hatásuk voltak, úgy hogy a halál előtt három nappal a szegény nő a fájdalmaktól és kimerüléstől összeesett. Nem is ment többet *Bulbuk* a házhoz, hanem kijelentette, hogy a halál ellen „még” ő sem tud orvosságot. Orvost hívtak, aki aztán fájdalomcsillapítókkal megkönnyítette a szegény asszony utolsó perceit. A napokban a Jókai utca 7. szám alatt lakó *Weisz* József cipész gyermekét kezelte *Bulbuk* cacodyl-készítménnyel. Gyermeknek ebből a gyógyszerből nem szabad rendelni. Az apa még idejekorán észrevette, hogy a kuruzsló gyógykezelése ártalmas és szakértő orvost hívatott, aki *Bulbuk* ellen a rendőrségen feljelentést tett.

A Népszínház botránya.

(Megleckézettett direktor.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2

Vasárnapi számunkban röviden hirt adtunk már arról a szenzációs leleplezésről és támadásról, mely a Népszínházra vonatkozólag a *Magyar Szó* című budapesti napilapban megjelent. A botrány újabb fejleményeit s magát a támadást alább közöljük.

A *Magyar Szó* cikkének érdekesebb részletei a következők:

(Népszínházi erkölcsök.)

Van a Kerpesi ut és a Körut sarkán egy színház, amelyben valamikor *Blaha Lujza* játszott, *Pálmay* Ilka énekeit s amely tanyája volt a művészetnek. Ez a színház a város tulajdona és Ruszt ur gyakorol benne szigorú cenzurát. Ruszt ur örökdió, hogy valahogy pikáns jelenet, vagy trágár szó ne zavarja a színházba pénzért beváltakozott közönséget, Ruszt ur vigyáz arra, hogy túlságosan mély kivágások, vagy szellős öltözékek ne botránkoztassák meg a szemérmes színházlátogatókat.

És mialatt a nögyüldő Ruszt ur a páholyban mezhuzódik és vigyáz az erkölcsre, a színpadon, a folyosokon, az öltözők ajtajában botrányos módon folyik — éljünk szelid szóval — a

fürtelés. A Népszínház színpada rosszabb a legforgalmasabb — átjáróházánál. A lipótvárosi aranyifjuság, a zsenyri fiataiság java, sőt még a mánás-világnak egyik-másik letörtebb alakja úgy járnak-kelenek az öltözők közt, mintha odahaza volnának. Társaságban egyáltalán nem számít az, akinek nincsen a zsebében a színpadra vezető vasajtó kulcsa és aki nem „szervusz”-ozhatja le az egész női kart.

Vidor Pál arrogálja magának azt a jogot, hogy annak a háznak, amely a városé, ne csak a közönség felé eső részén örködhessék az erkölcsre, hanem hátul is, ahol az apró csillagocskák kötik nyereséges üzleteiket, ahol a szmoking-lovagok magyarazzák kézzelfoghatólag, hogy: nincs edesebb a szerelemnél. Tudjuk, Ruszt ur, hogy Ön a háromór szerepét nem fogja vállalni, de nem azért, mert az udvarképes férfűhoz nem méltó, hanem mert nem kívánja elrontani mulatságát lipótvárosi kaszinóbeli barátainak, a zsenyri ifjaknak és méltóságos grófi barátainak. Mert a Népszínház úgy látszik azért áll, darabok azért íródnak, hogy néhány pénzes urfi szórakozást találjon. A közönség, a jó, buta publikum fizesse le a drága pénzeket, nézze meg a színház hülyébbnél hülyébb darabjait, gyönyörködjék a sokszor skandalózusan rossz, hanyag előadásokban, halgassa apró „csillagok” hamis énekét. Pukkadjon meg a nép, mikor egyik-másik „művésznő” elkésik a jelenetéről, de vigasztalja meg az a tudat, hogy egy arany ifju annyival hosszabban élhelte a bájos tündért.

Vidor Pál, az igazgató egyrészt öreg ember ahoz, hogy erőies intézkedésekkel véget vessen a gyalázatos üzelmeknek, másrészt üzletember, aki jól fölfogott „gseft”-érdekből hallgat. Szomorú, de úgy van: ma a kaszinók „csinálnak” meg színházakat, ők emelnek primadonnákat, ők avatnak írókat, ők menaszároznak darabokat, és a közönség jámborul, mint a juhnyáj, megy utánuk. A direktorok — így vallják ők — nem packázhatnak az „urakkal”.

(Urí statiszták.)

Van olyan multság is, amely nem atomeg elé való, amelyet az „urak” maguknak szereznek. Orfeum a színpadon! Pezsgőzés a nyílt színen, a publikum előtt! Ezt csinálja meg közönséges halandó.

Mert megtörtént. A Népszínház tegnap esti előadásán „urak” statisztáltak. A most folyó darab második fölvonása egy amerikai mulatóban játszik, ahol gavallér urak és könnyűvérű hölgyikék dorbézolnak. Az „urak” megengedték maguknak azt a nem mindennapi tréfát, hogy fölöltöztek komédiás gunyába, csepűszakált ragasztottak és kimentek a színpad pezsgőné. Igazi pezsgőt ivott a társaság, a bőkezű urak szerviroztatták. A fizető publikum azt hitte, hogy a pénzéért neki játszanak s úgy, ahogy ő mulat, holott tulajdonképpen gróf *Pejacsevic*, *Pfeiffer* ur és *Mocsony* ur mulattak a főváros színházának színpadán. Megbotránkoztató dolog ez, amely kell, hogy fölnáborítsa a közönséget és távol tartsa olyan helytől, amely első sorban az uraknak áll rendelkezésére. *Pejacsevic*eknek igazuk van: ha őket be engedik a színház hátulsó színpadi részébe, ha adnak nekik ruhát, ha fölengedik őket a színpadra, nem volnának jókedvű, pénzes fiatalemberek, ha nem tennék meg. De gyalázatos dolog a cirkusztól, hogy az ilyesmit megtűri, hogy a színházból mulatót csinál, hogy dirigáltatja magát karliányoktól, hogy főuri vagy dzsenyri pár-fogójuk van.

Ruszt ur, méltóságos cenzor ur! Ezekbe a dolgokba tessék beleszólni. Itt tessék rendet teremteni. Nézze meg társulatát, a téhetségtelen,

de szép protezsálták egész hadát. Nézze meg előadásait, nézze meg agyonoperált darabjait. Egy darab Sodoma a Kerepesi-ut kellő közepén! Valóságos botrány. Fiatal leányt a Népszínházba vinni: veszedelem; idült őrmestereknek is pirulniok kell, látva a „bűgvek” viselkedését. Az ilyen űzelmeknek építettek új színpadot, rápazarolván rengeteg pénzt? Valószínűleg igen, mert a most elcsapott Kausser ur munkája, a fiatal urak gyönyörűségére, annyira zeg-zugos, hogy számtalan helye nyílik a szerelem ké. zefogható definiálásának.

(Orr Vidornak.)

Amint budapesti tudósítónk táviratozza, — a népszínházi bizottság ma délelőn ülést tartott, amelynek tárgyát a Magyar Szónak fenti cikke képezte. A mai ülésen Vidor igazgató nem tagadta, hogy néhány oda nem való ur, akik a kulisszák mögött szoktak tartózkodni, tényleg bement a színpadra, anélkül, hogy erre engedelmet kapott volna. A bizottság a következő határozatot hozta:

A népszínházi bizottság indítatva érzi magát Vidor igazgatót figyelmeztetni, hogy a bizottsággal kötött szerződés ama pontjához, mely szerint a színház kötelékébe nem tartozó személyeknek a színpadra, a színpadi öltözőkbe s az ezekhez vezető folyosókra beépniök nem szabad s az e célra szolgáló kulcsok kiadása tilos, a jövőben szigorúan tartsa magát.

Az aradi sóhivatali sikkasztás.

(Grau Lajost felmentették.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Mult héten volt az aradi sóhivatali sikkasztási ügyben az éveken át megtartott vizsgálat után a fő tárgyalás, melyben Grau Lajos ült a vádlottak padján, megtörtén és a kiállott szenvedések látható nyomaival. Grau néhány évvel ezelőtt még dőlő elegáns fiatal ember volt, ki uri passzióknak hódolva a legjobb körökben fordult meg. A budapesti pénzügyigazgatóság helyezte át Aradra, mint sőtisztet. Itt csakhamar megnősült, egy magas állású köztisztviselő leányát vevén feleségül.

1899. december havában váratlan csapás nehezedett a boldog házasságot élvező fiatal párra. Grau Lajost a pénzügyigazgatóság állásától felfüggesztette és ellene hivatali sikkasztás és közokirathamisítás büntette címén az ügyészségnél feljelentést tett, minnek következtében vizsgálati fogságba került. Családja nyomában Nemess Zsigmond dr. ügyvédet kérte fel védőül, kinek közbenjárására a vizsgálati fogságot 3 nap múlva megszüntették. Azóta szakadatlanul folyt a nyomozás, mely végre befejezve, mult héten fő tárgyalásra juttatta az ügyet.

A vádirat szerint az aradi sóhivatalnál 35.374 kg. só és 1109 szék hiánya lett megállapítva és ennek jogtalan eltulajdonításával Grau Lajos volt vádolva, mint kinek kezelésére és őrizetére volt bízva a kincstár vagyonát képező sóraktár. A sikkasztás felderítésére szolgált azon körülmény, hogy Agocs József zímándközi lakos, a mikor nazarénus hitre tért át, büneit vezeklőn jelentkezett a sóhivatali főnöknel és előadta, hogy ő huzamosabb idő óta bárca nélkül kap sót a hivatalból és megakarja téríteni a kincstárnak okozott kárt. Eleinte csekély rendellenességeket gyanítottak, majd szélesebb körökben terjedt a hír és amikor lapunkban megírtuk, hogy az aradi vámhivatal sóosztályánál nagyszabású visszaélésnek jöttek nyomára, a pénzügyminiszterium elrendelte az egész sóraktár felmérését, ami 30 év óta nem történt

meg. Ekkor tűnt ki a hiány, a melyért Grau vonták felelősségre.

A kiküldött pénzügyigazgatósági vizsgálóbiztos előtt Grau az állami kincstár kárára elkövetett visszaélést beismerte, de ezen beismerését a bíróság előtt visszavonta, azon indoklással, hogy felizgatott kedélyállapotában minden terhére rótt cselekményt megdölgölés nélkül magára vállalt. A tanuk és szakértők kedvező vallomást és véleményt terjesztettek elő, a védelem pedig szakszerűleg kimutatta, hogy a sőtisztítások szigorú betartása mellett Grau Lajos a sikkasztásokat el nem követhette, mert a hivatalban a főnök és ellenőr intézkedik, a sőtiszt csak ezek utasításait hajlja végre és önálló hatáskörrel nem bír. Nemess Zsigmond dr. a sóhivatali kezelésben való nagy jártasságával valósággal meglepte a bíróságot, mely érveit mindenképpen magáévé téve, ma hirdette ki Grau Lajos előtt a felmentő ítéletet.

Grau neje és három kis gyermeke a folyosón szívszorongva aggódtak a férj és édes apjuk sorsa felett és a felmentő ítélet hallatára sírásba törtek ki. Ezzel azonban az ügy még nem nyert végbefejezést, mert az ügyészség a felmentés miatt felebbezést jelentett be, a kincstár képviselője pedig a fegyelmet kénytelen lefolytatni.

SPORT.

+ Az aradi atléták sikere. Budapesti tudósítónk jelenti: A Magyar Testgyakorlók Köre vasárnap a Magyar Atletikai Szövetség megbízásából megrendezte Magyarország 1906. évi birkózó-bajnokságait. Az érdekfeszítő küzdelmeket, a melyek egész délelőtt és este hét órától közel éjjélíg folytak le, élénk érdeklődéssel kísérte a közönség. A versenyekben több aradi atléta is részt vett, kik közül Téger József az elő és középmérkőzésekben győztes maradván, a könnyűsúlyu bajnokság második helyezette lett. A középsúlyuaknál Ujlaky Sándor az előmérkőzésekben, Holubán Ferenc pedig az előmérkőzésekben és középmérkőzésekben győzte le ellenfeleit, s így ő lett a középsúlyu bajnokság második helyezette. Mindhárom atléta a Toldi Atléta Klub tagja.

Leleplezések Bubics püspökről.

A titokzatos asszony.

(A főhercegnő gyóntatója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

A Népszava folytatja a Bubics Zsigmond kassai püspökre vonatkozó leleplezések sorozatát. Valósággal európai szenzációszámba menő, pikáns és érdekes dolgokat mond el az agg lekipásztorról s arról a manipulációról, mely a kalocsai érsekséggel összefüggőleg már erősen foglalkoztatta a napisajtót.

Az érdekes leleplezések közül, melyeknek pozitív adatai az igazság teljes látszatát adják meg a szociálista újság cikkének, az alábbi részleteket közöljük:

Asszonyi kezek.

Bubicsnak volt egy ismerőse, akit évtizedes üzleti barátság kötött hozzá, névszerint valami Madame Voigt, aki Bécs közelében egy kis faluban (nem Badenben) tanyázik pompás berendezésű, kolostorszerű kastélyában. Ez a nő, — lehet mondani, — az osztrák és magyar arisztokrácia titkainak a letéteményese. Szalonját a legnagyobb titokban, két ország arisztokratái látogatják. Madame Voigt háza ugyanis piaca a

világ szépségeinek. Csendes ház, egyike a legszébb kastélyoknak, pompás hírnévvel, abszolút titokzatosággal. Érthető tehát, hogy a madame keze mennyire elér s nem egy nehéz ügynek a csomól oldódta meg gyönyörű termelnek titokzatos kárpitjai között.

A kalocsai érsekség ügyének Madame Voigt volt a megpendítője. Külömb állásokat betöltött ő már. Ez neki gyerekjátéknak tetszett, viszont e révén „pénz állt a hához”. Bublics rimánkodott neki. Rendben van — mondá a madame — és másnap már megkezdte a szálak bogozását. Nemberek és asszonyok jöttek mozgásba, akiket a bösendorfi kastély termelből rángattak. Utalványok, csekkek indultak viszont a postán Bécs felé, amelyeket Kassán, Budapesten és Brneckben (a khelburgi kastély postaállomásán), adtak fel rendeltetési helyükre.

Madame Voigt kitünően dolgozott. Magas állású papok, Róma oszlopát jártak hozzá s ezeket könnyű volt neki az ügynek megnyernie. De nem ezektől függött minden. A madame másfelé is elindult tehát és sikerrel járogatott. Ismerősei között volt egy jezsuita páter, aki kiválóan ügyes alkalmazottnak bizonyult. Ettől sokat lehetett várni, mert nagyon otthonos volt a felső körökben. Ez volt a megindult simonia egyik főszekőze.

Mária Valéria gyóntatója.

Ez a pap, aki az ügyben csak mint Petrus Capellanus (Péter kápián) szerepel, Szalvátor főhercegnek — Mária Valéria főhercegasszony férjének — udvarában élt. (Már nem él ott, mert a Bublics-ügy első szellőztetésekor menesztették.) Ő volt a hercegi udvar gyóntatója. Madame Voigt azt a szerepet adta neki, hogy dolgozza meg azokat a magasállású személyiségeket, különösen a nőket, akiknek módjuk van, hogy a kalocsai érseki szék ügyében lépéseket telessenek.

Hajnóczy szerepe itt kezdődik. Az udvari pap, aki föltehetette, hogy leveleit esetleg figyelemmel kísérik, el nem árulhatta, hogy Bublics-csal összeköttetésben van, tehát leveleinek nagy részét Hajnóczy címére adta fel.

Ezek a levelek, melyek valamennyien németül írvák, megannyi fölöttébb érdekes bizonyító tárgyai annak, hogy az ember akár császár is lehet, ha pénze és szerencsége van. Valóságos nagytőlencsék e levelek, melyek révén megdöggöntő látványosságokat szemlélhet az ember.

Vannak e levelek között egészen egyszerű jelentések közömbös ügyekről. Jellemző, hogy ezeket a jelentéktelenségeket Petrus Capellanus mindig az udvar közeléből írta. Fél. De vannak olyan levelek is, melyeknek levélpapírja különböző szállók címeit viselik és az ezekben írott dolgok leplezetlenül igazak és őszinték. Innen szabadon és bátran mert írni Petrus Capellanus, mert nem kellett attól tartania, hogy leveleit esetleg elfogják. Ugy látszik, ismerte nagyon az udvari módit ez az eszes, ravasz jezsuita. A levelek címein legtöbbször a „Hotel Müller” szerepelt.

E szállókból kelt levelek nagy része már nem Hajnóczyinak, de magának Bubicsnak vannak címeze és mikor Péter Capellanus elmondja bennük rendesen az érseki szék ügyében való újabb mozzanatokat, bizalmas hangon áttér a személyes ügyekre is. Célzásokat tess bizonyos nőkre, mulatságokra.

A legérdekesebben sokatmondók azonban Petrus Capellanus latinszövegű táviratai, melyeket egyenesen Bublics püspökhöz intézett. Egyiket-másikat idézzük magyar fordításban:

„Minden rendben megy. A hercegasszonyt megdolgoztam. Tegnap voltunk Paarnál.” (A király hadsegéde. Szerk.)

Vagy:

„Az ügy biztos. Remélni a legjobbat. *O els van készítés. A nunciusz mozog.*“

Ezek a táviratok sokat mondanak minden szük szöveg ellenére is. Hogy pedig milyen lázas munkával akartak Bubicshól kalocsai érseket csinálni, azt bizonyítja, hogy ilyen levelek és táviratok *tucatjával tanuskodnak érni.*

A titkos ellenség.

Bubics és vezérkara azonban kihagytak a számításból valakit. Fischer-Colbrie Ágost dr.-t, a Pázmáneum igazgatóját. Bubics elesett, elbotlott ebben a kemény kőben, amit Fischer-Colbrie képviselt.

Igy írta meg Lukács György, volt közoktatásiügyi miniszter levelét Bubicshoz, melyben értesítette, hogy ő felsége a király, bár „elisméri Bubic érdemeit“, de a kalocsai érsekség ügyében másként határozott. „Legyen meggyőződve Excellenciád, — írja Lukács György többek között — hogy ő felsége kegyes jóindulata Excellenciádhoz változtlan.“

A rendőrség örömnappjai.

(Tömeges lopások a vásáron.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

A három napos országos vásár nem kis fáradságot okozott az aradi rendőrségnek. A tolvajlások, csalások és egyéb esetek szép számmal fordultak elő és egy egész csomó ember került a rendőrség elé, azzal vádolva, hogy embertársaikat megkárosították. Az előállítottak egy részét letartóztatták, többeket pedig a kelő igazolás után szabadon bocsátottak.

A tolvajpar annyira fellendült a zajos vásári napokon, hogy az elloptott tárgyakból egész nagykereskedést lehetett volna összeállítani. Érdekes, hogy a károsultak nagyrésze meglopatásáról nem is tudott és káráról csak a rendőrség révén értesült. A rendőrség ébersége folytán az elloptott tárgyak nagyrésztben megkerültek és tulajdonosaiknak kiadattak.

A vásári tolvajokat a rendőrség lefényképezte és akiket szabadon bocsátott, azokat tiltotta a város területéről.

Az aradi rendőrségnek a vásár alatt a következő esetekkel volt dolga:

Petrovics Lizi alsó-molnár utcai lakos kárára két párnát elloptak; a tetteit Szappanos Lajos aradi egyén személyében elfogták. Várda Gyula józseffalval asztalos segéd 1-én reggel a Korona-kávéházban muatás közben zsebre vágta a kanalat és reggeliző készületeket. Az elloptott tárgyakat megtalálták nála. Antal Mátyásné zimándkői asszony a vásáron egy pár papucsot lopott. Antalnét tiltották a városból. Lungurár György és Tiuka György kékesi cigányok több kabátot emeltek el. A kabátokat megtalálták náluk.

Kocsuhán János zarándi napszámos Molnár Zsigmond battonyal kalapos kárára 23 drb. férfikalapot és több sátorból cipőket lopott el. Kocubánt letartóztatták. Dolgos György paulisi cigány négy társával betért egy Vörösmarthy-utcai órászületbe, ott egy fali órát vásároltak, közben pedig egy javításra átadott, nikkal órát elloptak. Az órán hamarosan tan adhattak, mert megmotozásuk alkalmával már nem volt náluk. Kriveta Pálné dombegyházi lakos egyik vásári sátorból papucsot lopott, s azt kendője alá rejtette. Az őrt álló rendőr tetten érte és elfogta.

Csimpojás Uilan zarándi 18 éves szolgálégy a Prokopecz-féle vasúti vendéglő ivójában ellopta Német János lippai hentesmester ezüst zseboráját. Horváth Gyula detektív a vásáron elfogta Csimpojást. Az órát megtalálták nála.

Türbacher Jakab perjámosi lakos a piacon egy kosarat lopott. A kosaras embert letartóztatták. Pópa Flórián gáji gazda 41 koronával bélelt tárcáját egy mézeskalácsos sátor asztalán felejtett. Mire vissza ment, lábra kelt a pénze. Ugyan így járt Braun Miksa csicséri kereskedő a ki 260 koronával telt tárcáját a Huszerl-féle tőzsdé asztalán felejtette. Mire visszatért, a tárcát valaki elvitte. Baranyi Lőrinc és Beke József pécskai lakosok nagy ricsajt csaptak egyik aradi vendéglőben. Mulatozás közben Beke remülten tapasztalta, hogy 200 koronát tartalmazó pénztárcája eltűnt. Erről jelentést tett a rendőrségnek, amely nyomban megejtette a vizsgálatot és a pénzt Baranyi Lőrincnél megtalálta. Baranyi azt állította, hogy a pénz az ő tulajdona. A vitás pénzt bünygyi zárlat alá vették. A vizsgálatot Pécskára is kiterjesztette a rendőrség.

A város ujságja.

(Szemlények a legújabb lapból.)

Arad, április 2.

Arad városa lapot indít. A kitűnő eszme folytán Kúdas Kálmán főjegyző szerkesztői állásba jut s igyekezni fog, hogy a legszenzációsabb városi híreket elírja előlünk. Mi azonban ezek ellenére sem irigykedünk kitűnő kollegánkra, sőt a jövődben meginduló lapból a következő szemlényeket közöljük:

(A vezércikkből.)

Az utcasöpési alaptól új nyírfasöpők beszerzése tárgyában hozott közgyűlési határozat Dobró Pál és társai által megfelebbezettvén, a felebbezésre a következőkben reflektálunk: A kiadványozás és az iktatás, valamint a leírás és a kezelő közegeknek a felebbezés folytán előállt költségeknek a szennyvizalaptól való fedezésének folyósítása folytán, nemkülönben az ezzel járó időbeli és veszteségnek minősítendő időpazarlás miatti határozatlan káros befolyásával hatását éreztetőleg mutakozó fejlemények miatt a felebbezés jóval súlyosabban terhelendi meg a törvényhatóság ezévi költségvetésének kiadás rovatát, mint maga a sérelmesnek vélelmezett határozat, amely . . . stb. stb.

(Hírek.)

— *Örvendelés esemény.* Adófizethető Gábor aradi polgárnak a mai napon 875, 879. iktatószám alatt egészséges és törvényes fimagzta született s a jövőbeli adófizetők sorába felvétellett.

— *Institúris Kálmán* kir. tanácsos, polgármester, ma is, mint rendszeren, *nem utazott el.* Utazásának a tüzelaktanya és a vashidak ügyével leendő kapcsolatba hozását már eleve is célzatos koholmányának minősítjük.

— *Élveszett* ma délelőtt 12 és 2 között a város határoltól a városba vezető különböző utakon *egy csomó hivatalos óra.* A becsületes észrevetőt kérjük, hogy ne jelentkezék.

(Mulatság.)

Adóbehajtási bál. Az adóügyi osztály a közel napokban nagy behajtási bálát rendez. A rendező bizottság erős kezű elnöke, Lócs Rózsa, mindent elkövet, hogy a tervbe vett mulatság sikeres és jövedelmező legyen. A zenekísértet Vidulovits Izidor városi végrehajtó fogja szolgáltatni dohos zenekarával.

(Nylltér.)

A sárga sárkánysággal súlyosított Budapestről jövő füstögő kemence még azt mondja, hogy a motoros deputáció hazaárulás. Nohát, szeretett barátim, olvassátok el a *Puff neki, bécsi rongy!* . . . és *kurucok* című köteményemet és be fogjátok látni, hogy én lendítettem

fel Aradot. Tanum reá *Steiner* Jakab, aki ugyan nem tud verset írni, de azért egész derék ember.

Avarfy Géza s. k. városatyja.

(Hirdetés.)

Figyelem! Nem új adó! Figyelem!

Csak egész egyszerűen aladó

több fényes rendőrtiszti

egyenruha.

Occasíó!

Occasíó!

Mülek Lajos folytán

feltűnően olcsó árak!

Nem szédélgés! Nem reklám! Nincs

föbbsé kopasz fej!

A fentiekből látható, hogy a város lapja egy színvonalon fog állani a londoni Times-szel. Eőre is melegen felhívhatjuk reá a nagyközönség figyelmét. Az előfizetésnél ellenzéki városatyák előnyben részesülnek, ha hajlandók kinyilatkoztatni, hogy többet nem informálnak. A lap főmunkatársai irodalmi életünk jelesei lesznek, ugymint: számtisztek és titkosrendőrök. Reméljük, hogy a lap tökéletesen kifogja szorítani Aradról a Kakas Márton című ponyva ujságot. Tessék előfizetni!

—zab.

Hercegnők szerelmei.

(Egy nevezetes válópör.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 2.

Udvari körökben nagy feltűnést keltett az az általunk is regisztrált hír, hogy Don Karlosz spanyol trónkövetelő leánya ellen ennek férje válópört indított. A bécsi Zsidó megbízható értesülés alapján a következőkben adja elő Don Karlosz *Alicia* leánya és *Schönburg Waldenburg* herceg válópörének előzményeit:

X. Pius pápa még velencei patriárka-korából barátságos viszonyban van Don Karloszszal, akinek Veneto tartományban nagy birtokai vannak, és a ki az év nagy részét maga is a lagunák városában tölti. Azért, mikor Schönburg-Waldenburg Frigyes herceg donna Aliciával kötött házasságának felbontását kérte, csak nagyon nehezen egyezett bele ebbe. A herceg tanukkal igazolta a *matrimonium non consummatum* fenforgását, mire a pápa a biborosok biztatását bízta meg az ügy megvizsgálásával. Hogy erre a lépésre, a mely szinte bizonyosan a házasság felbontására visz, elszánta magát X. Pius, abban jó része van annak a körülménynek, hogy a hercegnék minden áron kedvében akart jární. Schönburg-Waldenburg hercege ugyanis a protestáns hitről tért a katolikus vallásra s a Vatikánnak nagy érdeke, hogy azok az óriási birtokok, melyeket a herceg apjától örökölni fog katolikus kézen maradjanak.

A „Zelt“ forrása igen érdekes adatokat tud Don Karlosz leányának, *donna Elvirának* botrányos szökéséről is. Ismeretes, hogy donna Elvira évekké elelőtt megszökött apja házából *Folchi* festővel és azóta is vele él. Szerelmi regény előzte meg ezt a szökést. De a regénynek hőse nem az olasz festő volt, hanem *Lipót Ferdinánd királyi herceg*, a királyi családnak ugyanaz a tagja, aki azóta a *Wölfling* Lipót nevet vette föl s most mint svájci polgár éi házasságban *Adamovics Vilhelmina* volt színésznővel.

Wölfling Lipót királyi herceg korában forró szerelemre gyuladt donna Elvira iránt, a ki érzelmet viszonzotta. A herceg engedelmet kért Ferenc József királytól, hogy feleségül vehesse Don Karlosz leányát. A király azonban megtagadta a beleegyezését azzal a megokolással, hogy nem akar a spanyol trónkövetelővel még szo-

rosabb rokonl viszonyba kerülni. Don Karlosz legidősebb leánya, Banka hercegnő, ugyanis Lipót Szalvátor királyi herceg felesége.

Wolffing Lipót a tagadó válasza elkeseredetten kijelentette, hogy ha Don Karlosz leányát nem veheti feleségül, a ki olyan királyi vér, mint ő, akkor *feleségül vessé a legelső nőt, a ki utjába akad.* Fenyegetését be is váltotta, de csak azután, hogy a színtén elkeseredett donna Elvira megszökött Fölchival.

Antiszemita-e a tulipán?

(Orvtámadás a mozgalom ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 3.

A nagy arányokban megindult iparpártolási mozgalom külső jelvénye, a tulipán ellen súlyos orvtámadást intézett tegnap a klerikálisok újsága, az *Alkotmány*. Ez az újság, mely a felekezeti türelmetlenség hirdetésében véli kimeríteni a sajtó hivatását, jezsuita alcáskodással *dicséret* a tulipánt, — *mint antiszemita jelvényt*, tudván, hogy ezzel a szabadelvűen gondolkozó embereket elriasztja annak viselésétől. A nagy port felvert ügyről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Az *Alkotmány* vasárnapi számában *A tulipánkert* című vezércikk a következő passzusokat tartalmazta:

Szinte szerencsétlenség, hogy hajdani erős polgári elemünk, lateiner és iparososztályunk jofórman teljesen szétzilált, az az elem, amely ha a nép milliói a nemzet vért, csonkját, husát képezték: gerince, veleje vala a nemzetnek. Iparos osztályunkat tönkretette a szabadelvűség szabad ipars, amely mindenben a semita jövevényeknek kedvezett, a lateiner elemet pedig a legridegebb materializmus bilincseibe verte ugyanaz a szabadelvűség. Van-e ma magyar ipar? Nincs de van zsidó ipar. Van-e ma magyar egységes középosztályunk? Nincs, de van zsidó.

Hová lett Budának és Pestnek régi erős, hazafiságában, királyúságában, keresztény hitében egyöntetű benszólótt becsületes polgársága? Volt, nincs. Elűnt, és helyét elfoglalta egy gyűlevész népség, amelynek hazája nem a mienk, amelynek hite nem a mienk, amelynek céljai nem a mi céljaink. Ez a gyűlevész népség bámulatos összetartással, zsvány-szolidaritással ragadta magához Budapest szellemi, kereskedelmi, ipari, pénzügyi, községi életében a vezetést. Ez a gyűlevész népség egyaránt ura Budapestnek a palotákban, a bérházakban, az irodákban, a műhelyekben, az utcán.

Igy volt eddig. Igy legyen-e ezután is? Hát a tulipán sokakat felrázott, akik eddig aludtak és közömbösek és önzők voltak. Az a tulipánjelvény újra megteremti azt a magyar polgári közszellemet, amely nélkül hiábavaló még a politikai jobbrafordulásnak is minden reménye. Az a tulipánjelvény büvös hatással egyesít mindenkit rang, foglalkozás, kor- és nem különbsége nélkül, akiknek szent kötelességük hazánk keresztény hagyományain, elsöpörve a szabadelvűség minden szeméjét, felépíteni a modern keresztény magyar királyságot. Ezt jelképezi nekünk a tulipán.

Andrássy Gyula gróf ma az *Alkotmány* közleményére a következő nyilatkozatot tette:

— Ha a tulipán antiszemita jelvény volna, vagy hogy ha az az értelmezés tapadna hozzá, melyet az *Alkotmány* a tulipánnak ad, *akkor én ezt a jelvényt sohasem tűztem volna fel.* Mi a nemzetet nem szétválasztani, hanem egy táborba hozni akarjuk és a tulipán azt

jelenti, hogy aki fölülzi, hű magyar embernek vallja magát. Antiszemitizmusról szó sem lehet és a mozgalom szervezői közül senkinek se jut és nem is juthatott eszébe az, hogy a tulipánnak valaki ily téves és hamis értelmezést adna.

A főváros több társaskörének vezetői értekezletet tartottak s elhatározták, hogy a gyanúsítás elleni tiltakozás érdekében gyűlést hívnak össze. A gyűlés nevében aztán Vázsonyi Vilmos és Visontai Soma beadványban kérik fogják a tulipánkert vezetőségét, hogy a gyanúsítás ellen szintén tiltakozzék.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Az Őrangyal, vígjáték. (Páratlan bérlet.) Szerda: Lebonard apó, színmű. Bemutató előadás. (Páros bérlet.)

Csütörtök: Lebonard apó, színmű. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Anegin, operett. Bemutató előadás. (Páros bérlet.)

Szombat: Anegin, operett. (Páratlan bérlet.)

Az Őrangyal.

— Bemutató előadás. —

A Vígyszínház kaviár-ízű darabjal telt házat szoktak csinálni Aradon. Hogy ma nem így volt, az örvendetes jele annak, hogy az idei szezon változatos repertoárja kielégíti a színházlátogató közönséget s nem törli magát az olyan esték után, amelyeket végignézni se jól, se rosszul nevelt lányoknak nem szabad.

Az Őrangyal sok sikert aratott Budapesten a lípótköruti muzsa-épületben s jól mulattatta a közönséget ma este Aradon is. Sigismond báró (Delly) „Őrangyal” a J.ques Chardin (Marházy) és neje Marianne (Kőrössy Juci) családi életében. Őrangyal azért, mert aggódó gondossággal vigyáz Chardin ur erkölcsére, megakadályozza a férj kicsapongásait, szerelmi viszonyait ellenőrzi, és semmi fáradságot nem tart soknak, ha arról van szó, hogy a Chardin urat visszavezesse nejéhez. Maga az „Őrangyal” e közben elszántan és szenvedélyesen udvarol barátja feleségének. Chardin ur beleszeret egy Chouquette nevű színésznőbe (H. Novák Irén) s ezt a viszonyt bármennyire igyekszik is megakadályozni Sigismond, az Őrangyal: megtudja Marianne. A fiatal asszony válni készül az urától, s egy elérzékenyült pillanatában kijelenti Sigismond előtt, hogy válik a férjétől s feleségül megy az Őrangyalhoz, aki oly régóta és annyi szenvedéllyel szereti őt. Csak hogy Sigismond urnak csupán addig volt csábos a szép asszony, amíg meg lehetett volna csinálni vele a férjét. Es nem is késik hozzáfogni az összetűzött házaspár kibékítéséhez. Ez nagynehezen sikerül is, de vesztére, mert a megbékült Chardinék utillapot kötnek az „Őrangyal” talpa alá.

Ez a kis történet ötletesen van jelenetekbe szedve és mindvégig derült hangulatban tartotta a közönséget.

A legnagyobb sikere H. Novák Irénnek volt, aki a könnyűvérű színésznőt sok természetességgel játszotta; a Cimpi-limpi-nótát pedig, mely különben az „Őrangyalból” indult el országhódító körutjára, elég kedvesen énekelte. Kőrössy Juci Marianne szerepében nem igen tudott beleilleszkedni helyzetébe. Jó volt Delly, szép sikere volt Marházy-nak, Várnay-nak, Szathmáry-nak és Bereginé-nak. A kisebb szerepekben tetszettek Bácsné, Zalay Margit, Rákosi Gizel és Vihary Lajos.

„Őrangyal” előreláthatólag jó darabig műsoron marad. (b.)

* A bemutatók hete. Három ujdonság került ezen a héten a műsorra. „Az Őrangyal” premiérjével kezdődött a hét és már szerdán a

budapesti nemzeti színház ujdonsága, *Lebonard papa* kerül előadásra melyben a főbb szerepeket Várnay, Delli, Beregi, Bíró Irén, K. Kápolnay Juliska, Bácsné stb. játsszák. *Pénteken* Csaykovsky híres operája *Anegin* kerül bemutatásra. Ladiszlavval a címszerepben Lenskyt A. Pichler Elemér, a budapesti operaház tagja éneklé, részt vesznek még az operában: Kaposy J., Fenyvessy, Hunyady, Faludy, Benkő és mások. Vasárnap délután gyermekelőadásul *Robinson Crusoe* kerül színre díszes kiállításal, ének és táncsal.

* A Pick Steiner hangverseny. A zenekedvelő közönség körében élénk szimpátia nyilvánul meg a két aradi zeneszövész, Pick Steiner Soma és Vas Sándor hangversenye iránt, kik nem husvét hétfőjén — mint eredetileg tervezve volt — hanem már márc. hó 8 án, virágvasárnap megtartják az iparosház nagytermében hangversenyüket. Ez a meleg érdeklődés nemcsak a város szülötteinek szól, hanem és főleg a művész egyéniségeknek is. Pick-Steiner Soma eleinte *Hubay-nak*, majd a hírneves Joachim-nak volt kedvenc tanítványa. Rohamosan emelkedett pályáján s jelenleg nemcsak mint a berlini és lipcsei nagy elit hangversenyek közkedvelt hegedűművésze, hanem mint a lipcsei filharmonikusok hangversenymestere, az irányadó zenevilágnak kiváló elismerését vívta ki magának. Ezuttal vele együtt lép fel Vas Sándor zongoraművész, kinek művészi fejlődését közönségünk eddig is szerető figyelemmel és büszkeséggel kísérte. Művésze azóta sokat nyert férfiaságában és befejezettségében úgy hogy ma őt a külföldi ifjú művész gárda egyik legtehetségesebb tagjának tartják. A rendkívül élvezettel kezegetett hangversenynek véglegesen megalapított műsorát legközelebb közöljük. Jegyek válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében.

Letartóztatott aradi kabáttolvaj.

(Kabátlopások az egész országban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2

Két héttel ezelőtt sok dolgot adott az aradi rendőrségnek egy kabáttolvaj garázdálkodása. Az illető a legszemtelenebb tolvaj-humoral előre értesítette a kávéházak tulajdonosait és a rendőrséget elkövetendő lopásairól, de dacára a költözött figyelemnek, minden esetben ügyesen kisiklott a rendőrség körmei közül. A kabáttolvaj három aradi kávéházat tiszteit meg látogatásával és működését részben siker is koronázta, amennyiben két értékes kabátot sikerült ellopnia a Központi és a Városi kávéházakból.

Ez annyira felbátorította, hogy március 17-én levelet írt a rendőrségnek, amelyben bejelentette, hogy aznap délután négy órakor az Abbázla kávéházban fog működni. A jelzett időben — mint megírta — tényleg meg is jelent a kávéházban, de az előre figyelmeztetés tett pincérek megakadályozták lopásában. A kabáttolvaj erre, mintha mi sem történt volna, nyugodt eleganciával elhagyta a kávéházat, a pincérek pedig meg sem kísérelték lefűlését.

Az Abbázla kávéházból kalandja után a kabáttolvaj hirtelenül eltűnt Aradról, hogy más nagyobb városokban folytassa működését. Azóta — mint kitűnt — járt Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Szabadkán, a napokban pedig Nagyváradra tette át működésének színhelyét. Itt azonban porult járt. Az aradi rendőrség által értesített nagyváradai rendőrség ugyanis vasárnap, amint egy lopott kabátot el akart zálogosítani, letartóztatta. Kihallgatása alkalmával kitűnt, hogy az illető *Csász József* nagyzerindí illetőségű kereskedő, aki főleg a kabátlopások terén országos rekordot ért el, sőt külföldön is működött. A kabáttolvaj le-

Tartóztatásáról az alábbiakat írja nagyváradí tudósítónk:

Tegnap délelőt a nagyváradí rendőrség egy nagystíli kabátotvajt tartóztatott le. A letartóztatás a Horváth Emánuel-féle zálogházban történt, a hol a tolvaj egy felöltőt akart zálogba tenni.

A gyanút fogott zálogos rendőrért küldött, a ki a kapitányságra kísérte az ifjút. Az előállított ember Csósz József nagyzerindi fécér kereskedőségének mondotta magát és kezdetben tiltakozott a lopás vádjá ellen. Később azonban Zilahy Antal rendőrségi írnok sarokba szorította, mire belismerte, hogy a felöltőt e hó 23-án az Emke kávéházból lopta, 24-én pedig a színházból lopott el egy felöltőt. Pakgatás után elmondta továbbá, hogy Uravicán volt kereskedőségét, itt valamint Temesvárott, Aradon, Sepronban, Szegeden, Debrecenben, Hódmezővárhelyen, Budapesten, Kassán, Nagykikindán, Szabadkán, Eszéken, Győrött, Pozsonyban, Bécsben és Kecskeméten összesen 25 felöltőt, illetve télikabátot lopott a kávéházakból. Zsákmányát természetesen nyomban értékesítette. A kabátok zsebeiben talált holmiból nála maradt: 1 forgópisztoly, 1 bankó erszény, 1 női fénykép, 1 zsebkés, több számla és jegyzék. Ezekután a nagystíli kabátotvajt kijelentette, hogy lopott ő még több helyütt is télikabátot és felöltőt, de hirtelenében nem tudja megnevezni a helyeket.

A nagyváradí rendőrség a kabátotvajt letartóztatásáról ma értesítette az aradi rendőrséget.

Pezsgőbor-gyár az Arad-Hegyalján

(Uj részvénytársaság Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 2.

Eltervevaló gyár terve ügyében kezdik meg a héten Aradon a tárgyalásokat. Arról van szó, hogy az Arad-Hegyalján pezsőbor-gyárat létesítsenek, a mely az Aradhegyalja borsinak kedvezőbb értékesítését tenné lehetővé. A gyár tervét Hehs Béla, az Aradi Ipar- és Népbank vezérttkára vetette fel és közölte erre vonatkozó tervét az Aradhegyalja szőlőbirtokosaival és főnrosi pénzemberekkel.

Az új gyár a külföldi s többnyire ok nélküli drága pezsőbörök fogja fölvenni a versenyt. Hogy az ily gyáraknak jövője van, Németország példája mutatja, a hol a legelső pezsőborgyár 1826. évben alapított s ma már kétszáz kisebb nagyobb ily gyára van s ezek között van olyan, melynek egy évi gyártása 1500000 palack, állandóan raktáron tart 2-3 millió palackot s pincéinek területe 12000 négyszögméter.

A gyár jövedelmezőségét biztosítja az, hogy a külföldihez nemcsak hasonló, de egyenlő minőségű gyártmányt tud előállítani és azt sokkal olcsóbban forgalomba bocsájtani, mert a vám teljesen s a szállítási költség részben elcsúszik. A pezsőborokat kétféle módozat szerint állítják elő: egyik a francia módszer szerint előállított pezső (Champagner), melynél az erjedés magában az üvegben történik, a másik az a módszer, melynél szénsavak impregnálása által készítik elő a — pezsőborot. Egy létesítendő gyár a Hegyalján természetesen mindkét módszer szerint készítené gyártmányait s különös jelentőséggel bír itt a második módszer szerinti előállítás, illetve az, melynél a szénsav sajtólása jó használatba. Ezen módszernél ugyanis a kevésbé értékes és savanyu borokat is lehet felhasználni s azokból igen csekély előállítási költséggel jó pezsőborokat gyártani s olcsón forgalomba hozni.

A terv szerint a pezsőborgyár részvény-

társasági alapon létesülne, jegyelőre 500000 korona alaptőkével.

A tervet az érdekelt körök igen rokonszenvesen fogadták, s a tervezőnek sikerült ahhoz több előkelő szőlőbirtokosnak, közöttük Szabó Zoltán alezredesnek, az Aradhegyaljai Szőlőgazdák Egyesülete igazgatójának támogatását megnyerni. A pénzemberek is élénken érdeklődnek, úgy, hogy az alaptőke már biztosítottnak tekinthető. A gyár alapítása ügyében, a mint értesülünk, valószínűleg még e héten tartják az első értekezletet.

A motoros-küldöttség ügye.

(Értekezlet a városházán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, április 2.

A helyiérdekű vasutaknak a város belterületére való bevezetése érdekében a Fejérváry Géza báró miniszterelőkhöz és Vörös László k. kereskedelemügyi miniszterhez járó küldöttség minden valószínűség szerint szerdán reggel utazik Budapestre és e napon délután tisztelag a kormány tagjai előtt. Ez azonban még nem bizonyos, mert az Institoris Kálmán polgármester által ma délutánra összehívott értekezleten, a melyen husz törvényhatósági bizottsági tag vett részt, abban állapodtak meg, hogy előbb puhatolódznak a kormánynál, hogy a küldöttség kérelme kedvező fogadtatásra fog-e találni. Ha a válasz kedvezőtlen lesz, úgy Institoris Kálmán polgármester aligha fogja elvállalni a küldöttség vezetését, mert nem akarja a várost egy kedvezőtlen fogadtatás esélyeinek kiténi.

Értesülésünk szerint a kormány véleményének kitudására, már ma megtörténtek a kellő lépések és lehet, hogy a holnapi napon tisztázódni fog ez irányban a kérdés. Ha holnapig nem érkeznek válasz, úgy a küldöttség utja minden valószínűség szerint halasztást szenved.

Az aradhegyaljai motoros vasut igazgatósága részéről azt az értekezletet nyerük, hogy a kormány jóindulattal viseltetik az ügy iránt és bizonyosra vehető, hogy a kérelmet kedvezően fogja elintézni.

Egyelőre tényként konstatáljuk azt, hogy a kereskedelemügyi miniszter a lovasut ellen indítandó prejudicinális keresetre vonatkozólag, kedvezőtlen véleményt küldött át Kristóffy József belügyminiszterhez, akit a döntés joga megillet. A kereskedelemügyi miniszter, — mint jó forrásból értesülünk — a lovasutársaság által benyújtott felebbezés indokait elfogadta és azon a véleményen van, hogy a sin lefektetés kérdésében a lovasut társaságot a várossal megötölt szerződés alapján hozzászólas joga illeti meg.

A küldöttség ügyéről az alábbiakban számolunk be:

A helyiérdekű vasutak ügyében a kormányhoz menesztendő küldöttség vezetésére felkért Institoris Kálmán polgármester ma több városatyát bizalmas értekezletre hívott meg, a melyen behatóan foglalkoztak a küldöttség ügyével. A polgármester főleg azon városatyákat hívta meg az értekezletre, akikről feltételezte, hogy hajlandók lesznek a küldöttségben való részvételre. Az értekezleten a polgármester kifejtette, hogy a helyiérdekű vasutaknak a város belterületére való bevezetése elsőrangú városi érdek, amely nagy kihatással volna Arad ipari és kereskedelmi fejlődésére. A belforgalom lebonyolítására vonatkozólag kijelentette a polgármester, hogy az e felett való rendelkezést teljesen magának tartja fenn a város. A helyiérdekű motorosvasutak igazgatóságai közöttben is kijelentették, hogy a belforgalom lebonyolítását nem is célozzák.

Az értekezlet tagjai közül többen szóltak hozzá a polgármester fejtegetéséhez és valamennyien azon a véleményen voltak, hogy a motoros vasutaknak a város területére való bevezetése érdekében minden lehetőséget el kell követni. Ezért helyeselték, hogy a törvényhatóság tagjai közül, mennél többen csatlakozzanak a kormányhoz menesztendő küldöttséghez.

Egyes bizottsági tagoknak azonban aggályaik voltak az iránt, hogy a kormány esetleg a küldöttség dacára sem intézi el kedvezően a kérdést. Ezt a fel fogá t Institoris Kálmán polgármester is osztotta és helyesnek tartotta az előzetes puhatolódzást, mert véleménye szerint a város közönségét nem lehet blamáznak kiténi. Amennyiben a kormány ragaszkodik azon álláspontjához, hogy a lovasutársaságot előjogok illetik meg, úgy a polgármester nem tartja célszerűnek, hogy a küldöttség az ő vezetésével járuljon a kormányhoz.

Az értekezleten először az az eszme merült fel, hogy a polgármester utazzon fel Budapestre és tudja meg az illetékes köröknél a kormány véleményét. Ezt a tervet azonban eljettették és abban állapodtak meg, hogy a kormány nézetének kipuhatolására Vásárhelyi Béla főispánt fogják felkérni. Amennyiben felülről csak némi biztatást is kapnak arra nézve, hogy a küldöttség nem lesz meddő, úgy az értekezleten jelenvolt városatyák és mások is, akik nem voltak jelen, a polgármester vezetésével csatlakozni fognak a deputációhoz, amelynek ilyképen hivatalos színezeté is lesz.

A küldöttség szerdára tervezi budapesti utját, de ha addig nem jön értesítés, a kormány véleményéről, úgy az utazást későbbre halasztják.

Egyik munkatársunk a küldöttség ügyében ma beszélgetést folytatott Schwarz Jenő dr.-ral, az aradhegyaljai motoros vasut igazgatósági tagjával.

Schwarz dr. szerint a kormány jóindulattal viseltetik az ügy iránt és így semmi akadály sincs annak, hogy a küldöttség már szerdán megjelenjen a kormány tagjai előtt. Arra a keringő hírre, hogy Schwarz dr., aki alelnöke a függetlenségi pártnak, ezen tisztéről egyes támadások miatt lemond, úgy nyilatkozott, hogy egyelőre nincsen szándékában lemondani. A kérdést tisztán városi szempontból nézi, amelyhez semmi köze sincs a politikának.

Politika és nyugdíj.

(Egy tábornok menesztése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

A debreceni helyőrség legfőbb tisztjét, Nagy Győző honvédbrigadéroszt, Debrecen katonai állomásparancsnokát — mint tudósítónk jelenti — a múlt héten betegsége miatt hosszabb időre szabadságot kaptak. Ma már nem is teljesít katonai szolgálatot és az állomásparancsnokságot átadta Zedwitz Alfréd gróf ezredesnek, a Vilmos-huszárezred parancsnokának. Katonai körökben általánosan tudják és beszélnek is, hogy a népszerű tábornok, bárha betegsége címen szabadságot kaptak, nem tér többé vissza katonadékhöz. Szabadságolása első fővonása nyugdíjaztatásának. Nem katonai dolog játszik közre Nagy Győző eseténél, hanem politikai.

Nagy Győző tábornok kiváló katona, egyik legnépszerűbb tagja a hadseregnek, a ki hűmánuz bánásmódjával mindazok becsülését, szeretetét megnyerte, a kik parancsnoksága alatt szolgáltak. De nemcsak katonai körökben örvendett becsülésnek, szeretetnek, hanem

a polgári társadalomban is. Előzékeny, urimodrával mindenki előtt kedvelté tette egyéniségét, és éppen ez okból úgy katonai, mint polgári körökben milyen meglepetést, éppen olyan megütközést kelt Nagy Győző szabadságolása, illetőleg nyugdíjba küldése.

Az életerős, kiváló katonát Kovács Gusztáv főispán miatt küldik nyugdíjba. Bécsben a hadügyminisztérium nincs megelégedve a katonaság magatartásával. A hadügyminiszter ezt parancsban is tudtára adta a parancsnokoknak, utalva éppen a debreceni esetre, Kovács főispán megveretésére. Ugyanekkor a hadügyminiszter felhívta a parancsnokokat, hogy jövőben energikusabban lépjenek föl a lázongókkal szemben. Ez a hadügyminiszteri rendelet már sejtette, hogy Nagy Győzőt okolják Kovács főispán megveretéseért. Nagy Győző tábornoknak róják föl hibáit, hogy Kovács főispánt elpáholták. A tábornoknak, mint állomásparancsnoknak gondoskodni kellett volna, hogy Kovács Gusztávot bántódás ne érje.

A tábornok azonban éppen úgy nem tudott a főispán jöveteléről, mint más halandó, mert hiszen Kovács lopva a part Debrecenbe jönni és így a tábornok, még ha tehette volna, sem tudott védelmet nyújtani Kovács Gusztávnak. Nagy Győző volt az, a ki tudomást szerezve a főispán bántalmazásáról akkor, mikor még csak nyolc szál csendőr volt jelen a takarékpénztár épületénél, a hova Kovács Gusztávot vitték, egyedül vállalkozott arra, hogy lemenjen az utcára vizéért, a minélkül mit sem tudtak tenni.

Lesz-e választás?

Kristóffy Aradon.

(A király manifestuma.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2

Egy ellenzéki könyvatos ma azzal tréfálta meg a közvéleményt, hogy kétséget kizáró bizonyossággal a választások kiírásáról adott hírt. A kormány azonban szükségesnek látta még ma, a késő éjjeli órákban megcáfolni a híresztelést, amely már azért sem talált hitelre, mert jobban értesült forrás épen a közlemény ellenkezőjét újságolta, nevezetesen azt, hogy Fejérváry báró miniszterelnök azért utazik Bécsbe, hogy bemutassa a királynak a választások elmaradását magyarázó manifestumot.

Kiírják a választásokat.

Politikai körökben ma a következő valószínűtlen hír terjedt el:

Fejérváry Géza báró legközelebbi bécsi útja tisztán és kizárólag a választások elrendelésével van összekötöttségben. A miniszterelnök a király előtt az egész minisztertanács nevében a választások szükségzerű elrendelését fogja javasolni, hivatkozással arra, hogy a választásoknak a törvényes időben való elrendelése az alkotmányban gyökerező királyi kötelesség és jog. Fejérváry jelentéstétele alapján a király tényleg el fogja rendelni a választásokat, eleget tévén ezzel alkotmányjogi kötelességének, úgy hogy az erről szóló királyi kézirat még április 11-ike előtt vagy 11-én megjelenik a hivatalos lapban.

Ekkor azonban Kristóffy József belügyminiszter kihallgatást fog kérni a királytól és a kihallgatáson elő fogja adni a királynak, hogy a választásról szóló ki-

rályi rendeletet nem hajthatja végre több okból. Mindenek előtt azért, mert az országban uralkodó közhangulatból ítélve, veszélyeztetve látja egy most megejtett választás révén a 67-iki alkotmányt. De nem hajthatja végre a rendeletet technikai okokból sem. Az ország vármegyéinek legnagyobb része renitenciával áll szemközt a kormánnyal, tehát ennek rendeleteit nem hajtják végre. Azok a vármegyék pedig, amelyek az ellenállásban még a lehetőség határain is túl mentek, ezidő szerint szükségszerűen meg vannak fosztva államérdekből az autonómájuktól. Ezek a vármegyék tehát nem rendelkeznek azzal a szervezettel, mely a választások elrendelését végre is hajthatná.

Ez előterjesztés alapján Kristóffy belügyminiszter rendelkezésre fogja bocsátani tárcáját és a király a lemondást el is fogja fogadni.

Tudvalevő dolog, hogy Kristóffy csak azért akar szabadulni a bársonyszéktől, hogy agitacionális körutra menjen s ez a szándéka most épen alkalomszerűen jön a kormánynak, amely a részleges miniszterválság ellenére is megmarad a helyén. Ezzel a machinációval épen csak az alkotmány szószerinti parancsának akarnak eleget tenni. A terv keresztülvitelét illetőleg Fejérváry kikérte a közigazgatási bíróság néhány tagjának véleményét is.

E hirre vonatkozólag későbbi távirat jelenti, hogy a félhivatalos Bud. Tud. a következő cáfolatot teszi közzé:

Egy koalíciós könyvatos hosszú lére eresztett közleményben előre megírja, hogyan fog Fejérváry báró miniszterelnöknek legközelebbi királyi kihallgatása lefolyni. A józan közvéleményt nem szükséges a híradás alytalanságára figyelmeztetni. Hiszen önmagában abszurd dolog az a föltevés, hogy az a miniszter távozzék, akinek a fölfogását a korona a magáévá teszi és azok a miniszterek maradjanak meg, akiknek a javaslatait a korona visszautasítja. Eddig az ellenzéki sajtó már megtörtént audienciákról közölt koholt részleteket. Most már ezzel sem érik be, hanem előre mondják el a legapróbb részletekig, mikép fog egy még csak ezután történő audiencia lefolyni.

Kristóffy Aradon.

Kristóffy József belügyminiszter fölmentése a közeli napokban bekövetkezik. Utolsó miniszteri ténykedése az, hogy a gyülekezési jog korlátozására kiadott rendeleteit hatályon kívül helyezi. Ez az intézkedés pedig annak a lehetőségét célozza, hogy Kristóffy mint agitátor körutat tethessen az országban, népgyűléseket rendeztessen az általános választójog mellett és pártot szervezzen a szerinte talán őszre várható választásokra. Debrecen, Kassa, Pozsony, Nagyvárad, Miskolc, Győr, Pécs, Kolozsvár, Temesvár, Szeged és Arad vannak számításba véve, mint körutazási állomások.

A gyülekezési jog korlátozásáról szóló rendelet visszavonása minden valószínűség szerint arra fogja indítani Barabás Bélát is, hogy már a legközelebb megtartsa elmaradt beszámolóját.

Suciu János nyílt levele.

Suciu János dr. aradi ügyvéd, a borosjenői kerület volt nemzetiségi képviselője, nyílt levelet intézett a kerület választóihoz, melyben többek közt ezt mondja:

A nemzetiségek izoláltan állanak a korona és a koalíció között. Az erőszakos magyarosítástól ezidő szerint nem kell tartani. Isten óvjon bennünket attól, hogy elveszítsük nemzetiségi jellegünket. Azonban úgy látszik, hogy a korona a mi bőrünket kínálja oda vérdíj gyanánt a koalíció engedményeivel szemben. De ha sikerülne az erőszakos magyarosítás és a korona föláldozná a nemzetiségeket, csak azért, hogy az ellenzék engedményeket tegyen fölfelé, akkor a haza térképéről eltörölt románság fogja táplálni és hatalomra segíteni a föltámadt és soha el nem enyészhető Kossuthizmust. Ezt azért említi meg, és hangoztatja különösen, mert azt akarja, hogy szavát hallják meg Bécsben, értse meg a diasztia, értse meg ő felsége, a király és császár és értsék meg a magyar polgártársak és az egész művelt világ.

Kristóffy elbocsájtása.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök — politikai körökben elterjedt hírek szerint — ugyancsak e kihallgatása alkalmával fogja a királytól kérni Kristóffy József belügyminiszter felmentését. Ez a dolog már annyira elő van készítve, hogy nem fog akadályokba ütközni s — hir szerint — a közel napokban már megjelenik a hivatalos lapban Kristóffy József felmentése. Helyét egyelőre a miniszterelnök foglalja el, csak később nevezik ki Rudnayt.

A királyi manifestum.

Politikai körökben beszélnek, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnök holnap Bécsbe utazik és megjelenik kihallgatáson az uralkodónál. Ez audienciának, hir szerint, első sorban az a célja, hogy a miniszterelnök aláírassa a felséggel azt a manifestumot, melyet az országgyűlés egybe nem hívása alkalmával a nemzethez intéztek, célszerűségi szempontokkal megokolandó azt a szokatlan tényt, hogy az országgyűlés most nem hívják össze a törvényes határidőn belül.

Járásbiróság és alispán.

(Rudnay Béla királyi biztos ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

A politikai viszonyok mai elfajulása elején igen gyakran hallottuk emlegetni a független bíróságok hatáskörébe való beavatkozást. Hogy azonnan ilyen irányban még semmiféle intézkedés nem történt, arra nézve épen elegendő bizonyosságot szolgáltat az a feltűnést keltő ítélet, amelyről budapesti tudósítónk a következő távirati értesítésben számol be:

Érdekes jogi kérdést vetett fölszínre a budapesti V. kerületi járásbiróság, mely ma egyik végzésében kimondta, hogy a királyi biztos által kinevezett Csapó Loránt dr.-t nem ismeri el törvényes alispánnak. Az eset, amelyből kifolyólag ezt a végzést hozta, a következő:

Pestvármegye egyik tisztviselőjének fizetését az V. ker. járásbiróság egyik végrehajtója letiltotta. Csapó Loránt dr. alispán erre pár nappal ezelőtt átiratot intézett a járásbiróság-

hoz, melyben kérte a bíróságot, hogy az illető tisztviselőnek fizetését oldja föl a letiltás alól. A járásbírósa erre a következő végzést hozta:

Mintegy két hét előtt a közigazgatási bíróság kimondta, miszerint a királyi biztosnak semmivel sincs több joga mint a vármegye kinevezett főispánjának. Az 1886. évi XXII. törvénycikk világosan elrendeli, hogy a vármegye alispánját a törvényhatósági bizottság választja és ugyancsak a vármegye törvényhatósági bizottságának hatáskörébe tartozik az alispán helyettesítése iránti intézkedés is. Mivel pedig Csapó Lorántot nem a törvényhatósági bizottság választotta meg alispánná, hanem a királyi biztos által lett kinevezve, akinek pedig az alispán kinevezéséhez joga nincsen, ennél fogva Pestmegye alispáni hivatalától a fenti ügyben érkezett megkeresés, minthogy az nem a törvényes alispán által lett aláírva, hivatalos iratnak nem tekinthető.

Csapó alispán a járásbírósa végzését átadta Rudnay Béla királyi biztosnak.

Halál a lóvasut sinein.

(Elgázolt lóvasuti munkás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2

Borzalmas szerencsétlenség történt vasárnap délután a ségal uton. Egy szerencsétlen munkás vesztette el életét részint a saját vigyázatlansága, részint a társulat vezetőségének gondatlansága miatt. Rapuján Márk, a szerencsétlenül járt munkás két teherkocsi vontatása közben vesztette el életét. A kocsirol esett le a kerekek közé, aminek nagyrészen az volt az oka, hogy az ütköző, az ilyen terhes munka elvégzésénél, amikor kettőzött figyelemre van szüksége a vontatást végző munkásoknak — nem alkalmas üldőhelyül s a munkás mégis kénytelen reákapaszkodni.

A megrázó esetről alábbi tudósításunk szól:

A lóvasut sinein játszódott le a szerencsétlenség. Kapuján Márk hódmezői születésű, huszonnyolc éves, családos lóvasuti alkalmazott két üres vasuti teherkocsit akart vontatni a vaggongyárral szemben levő vasuti raktárhoz.

A ségal uton baktatott a négy ló. Kapuján az ütköző tokon ült és kedélyesen pipázgatott. A kocsi gondolatába elmerülve, nem is ügyelt a lcvakra és a hajtószerát is lazán fogta.

Az út közepén haladtak, amikor a lovak véletlenül megrántották a gyepűt és Kapuján egyensúlyát elveszítve, a lovak közé zuhant.

A szerencsétlen ember veidőrázó sikolyt hallatott és a következő percben eszméletlenül hevert a sineken. Az első kocsi *összeszakította belső részeit és ballábát eltörte*, a második kocsi szintén keresztül ment rajta s a jobb lábát törte el térdén felül.

A szerencsétlenségnek többen szemtanúi voltak, akik azonnal értesítették a rendőrséget. Vidéky Gusztáv rendőrtiszt és Prohászka László dr. ügyeletes orvos jelentek meg a helyszínen. Két óraker szállították be a szerencsétlent a kórházba, a hol a nélkül, hogy eszméletre tért volna, meghalt.

Az elgázolt munkás iránti részvét jelei azok a koszorúk, amelyeket ma egy Andrásy-uti virágkereskedésben közszemlére tettek. Az egyik koszorút a lóvasut igazgatósága készítette az elhunytnak. A koszorú szalagjának felírása ez: Hűséges munkásurknak — Az aradi lóvasuttársaság igazgatósága. A munkások a következő felírással ellátott koszorút helyezik szerencsétlen társuk koporsójára: Sze-

rencsétlenül járt társunknak — a lóvasut társaság munkásai.

A borzalmas véget ért embernek temetése holnap délután lesz a felső-temetőben. A temetésen a gyár igazgatósága és a munkások testületileg megjelennek.

HIREK.

— A spanyol király — egy aradi huszártiszthez. Schütz Ágoston, az irodalmi munkássága révén széles körökben ismert aradi huszárkapitány, Spanyolországról írott értekezését megküldte XIII. Alfonz spanyol királynak is. A bécsi spanyol nagykövetség útján Schütz százados most *De las Navas* gróftól, a madridi királyi könyvtár igazgatójától a következő elismerő levelet kapta:

„Ő felsége XIII. Alfonz király nevében van szerencsém legmélyebb köszönetet kifejezni a Spanyolországról írott szeretetreméltó és kedves értekezéseért, melyet ő felsége különös örömmel fogadott és amelyet én már beiktattam a királyi könyvtár történelmi munkái közé.”

— A város közgyűlése. A város e havi közgyűlését április 10-en délután tartja meg. Az eddig sorrendre tűzött ügyek közül érdekesebb a belügyminiszter leírata, a melylyel, amint jeleztük, a város két határozatát megsemmisítette. A sorrendre tűzött ügyek között szerepel a polgármester előterjesztése a város hivatalos lapjának megindítása iránt, az aradi *iparpártoló mozgalom* kérelme évi segély iránt, a városi kamarási állásnak választás útján leendő betöltése, s a kerületi orvosok előléptetése.

— Elhunyt főrendiházi tag. Budapestről táviratozzák: Berchtold Richárd gróf cs. és kir. kamarás, főrendiházi tag ma 69 éves korában Budapesten meghalt. Az elhunytat, aki hivatást a szabadelvű pártnak, Budapesten szentelték be és a nagyorosi családi sírboltban temetik el.

— Mészáros Tivadar — budapesti rendőrtanácsos. Budapestről jelentik, hogy a fővárosi államrendőrség főkapitányának előterjesztésére a belügyminiszter Mészáros Tivadar ideiglenesen nyugalmazott királyi alügyészt fizetésnélküli rendőrtanácsossá nevezte ki és állandó szolgálatára a belügyminisztérium rendőri osztályába osztotta be. Mészáros éveken át Aradon volt alügyész és nagy föltűnést keltett, amikor néhány év előtt a javakorabeli, munkabíró alügyészt ideiglenesen nyugdíjazták.

— Kiss Ernő szobra. Nagybecskerekéről írják: A Kiss Ernő szobrának telepzési ünnepét rendező bizottság tegnap délután Jankó Ágost elnöklésével ülést tartott. A bizottság a telepzési ünnepélyt május 6-ikára tűzte ki. Felvetették a kérdést, vajjon az ünnepélyt megelőző estén, amikor előreláthatólag sok lesz a vendég, ne rendezzenek-e díszelőadást. A bizottság egyhangúlag igennel válaszolt s az ülésre meghívott Polgár Károly szolgálatot felkérte, hogy nyilatkozzék a részletekre vonatkozólag. Polgár kijelentette, hogy ámbár májusban már nem lesz Nagybecskereken, de a hazafias ügyre való tekintettel mindenkor társulatával együtt rendelkezésére áll a nagybecskereki közönségnek.

— Küldöttség Fabián Józsefnél. Fabián József aradi földbirtokos, mint ismeretes, nagy értékű képtárát a városnak ajándékozta. A város törvényhatósága jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az adományért és elhatározta, hogy erről küldöttségileg értesíti az adományozót. A törvényhatóság által kiküldött küldöttség ma Jankó Kálmán polgármester vezetésével megjelent Fabián Józsefnél és a város nevében kifejezte köszönetét a nagyértékű adományért. A

küldöttségben Barabás Béla, Varjassy Árpád és Wadowsky Gusztáv vettek részt.

— Lukács György és Tost Gyula. Gyula városa egy második óvoda létesítése iránt küldöttséget menesztett Tost Gyulához, az új kultuszminiszterhez. A dolgnak pikáns ízt ad az a körülmény, hogy a küldöttséget Tost elődje, Lukács György vezette. Tost Gyula, aki lekötő szívéllyel fogadta a küldöttséget, kijelentette, hogy minden tőle telhető el fog követni úgy kulturális okokból, mint különösen azért is, hogy volt *principálisdnak* Gyula városa érdekében kifejtett nagyszabású akcióján közreműködők.

— Általános sztrájk Fiumében. Fiuméből táviratozzák: Azt híresztelik, hogy a munkások és munkaadók között nem sikerült a megegyezés és holnap általános sztrájk fog kitörni. A helyőrség megerősítésére holnap reggel egy zászlóalj gyalogság ideérkezik.

Későbbi távirat jelenti: Az összes munkaadók és kereskedők kijelentették, hogy ha a munkások sztrájkba lépnek, bezárják üzleteiket és vállalataikat. Ez a kijelentés arra bírta a munkásokat, hogy újabb tárgyalásokba bocsátkoztak, melynek eredménye az lett, hogy *elállottak a sztrájk kimondásától*.

— Letartóztatott váltóhamisító. Temesvári közönségből jelentik, hogy egy ottani pénzügyterben a napokban 1500 koronás váltót nyújtottak be leszámítás végett, amelyen Plehn Nánán aranyági kereskedő szerepelt elfogadóként. Az intézetnek feltűnt, hogy a váltón az említett kereskedő aláírása nem egészen egyezik más váltókon látható aláírásával. Kérdést intézett tehát hozzá, hogy ő töltötte-e ki a váltót. A kereskedő azt felelte, hogy semmiféle váltóra sem írta alá a nevét. Nyomban megindították a vizsgálatot és csakhamar megállapították, hogy a hamisító Török György, egy jó módú aranyági gazdának a fia. A könnyelmű parasztleány már nagyobb összegeket csalt ki az intézettől hamis váltókkal, amelyekre apjának és más jó módú aranyági gazdának a nevét írta. A bűnös módon szerzett pénzt elmulatta. A megtévelyedett fiatalembert a csendőrség letartóztatta.

— Változások a honvédség vezetésében. A májusi előléptetések alkalmával, amint jó forrásból értesülünk, a honvéd-tábornoki karban nevezetes változások következnek be. Csalány Géza altábornagy, a budapesti, korábban a szegedi honvédkerület parancsnoka nyugalomba vonul és helyére Kolossváry Dezső vezérőrnagyot fogják kinevezni. Kolossváry, amint ismeretes, Fejérváry Géza utóda volt a honvédelmi miniszteri székben, de csak néhány hónapig viselte a honvédelmi miniszteri tárcát, azután visszament a hadseregbe. Ez időszert a közös hadsereghez van beosztva, mint a rzeszovi 14. lovasdandár parancsnoka. Rónay Horváth Jenő vezérőrnagy, a tudományos működéséről ismert katona, aki a magyar tudományos akadémia tagja s ez időszert a nagyszabású 76. honvédgyalogdandár parancsnoka, a budapesti honvédgyalogdandár élére fog kineveztetni.

— Tűz a Karolina-utcában. Ma délután fél öt óraker Vársárhely János földbirtokosnak Karolina-utca 8-ik szám alatt levő pincéhelyiségében tűz ütött ki. A tűz egy favágó vigyázatlansága következtében keletkezett, aki munka közben pipára gyújtott és az égő gyufát a fadarabok közé dobta. A tüzről értesítették a tűzoltóságot, de mire ez kikerkezett, a házbeliek

előtötték a tüzet. A rendőrség részéről *Zubor Andor* fogalmazó és *Masstig Emil* rendőrhadnagy jelentek meg. A kár jelentéktelen.

— **A katonatiszt tragédiája.** Megirtuk a minap, hogy a Stockerauból Budapestre utazott *Kucsera János* cs. és kir. ulánus főhadnagy, elutazása után néhány nappal tisztí szolgája levelet talált az íróasztalon, melyben Kucsera azt írta, hogy öngyilkossá lesz. Kucsera jegyben járt egy budapesti tőzedebizományos leányával, akivel egy csónakban ismerkedett meg most két éve. Ugy volt, hogy a leány apja leteszi az óvadékot, de szerencsétlen spekulációk következtében tavaly mindenét elveszítette s ígérétnék eleget tenni nem tudott. A főhadnagy nem mondott le jegyeséről, hogy elvehesse, kész volt a tisztí uniformist levetni, de bár óvá fordult, állást kapni nem tudott. Ez annyira elkésértette, hogy öngyilkosságra szánta el magát. Tegnap délután a csepeli határban egy 24—26 évesnek látszó férfi holttestét fogták ki a Dunából. A férfi polgári ruházatot viselt, de inge alatt a testén durva katonainget, az 5 ik ulánusezred bélyegzőjével. Fehérneműjében a J. K. monogram látható. Semmiféle írást nem találtak nála. A csepeli csendőrs jelentése szerint a kifogott hulla valószínűleg Kucsera János főhadnaggyal azonos.

— **Házasság.** Weinberger József aradi kereskedő holnap köt házasságot Mandl Rózsika kisasszonnyal, Mandl Áron arad gáji kereskedő leányával.

— **Megvakult szubrett.** Budapestről táviratozzák: Megrendítő szerencsétlenség érte a vidék egyik legkitűnőbb szubrettjét, *Tiszai Dezső* német. A művész sulyos szembetegséget kapott és teljesen elvesztette látóképességét. Tiszainé özvegye volt *Tiszai Dezső* pécsi színházgátnak és férje halála után tagja lett *Nádasz József* pécsi színházgátnak társulatának, melynek legkedveltebb művésznője volt. Férjhez menetele előtt az ország minden nagyobb színpadán szép sikerrel működött.

— **Eljegyzés.** Adler Sándor karánsebesi kereskedő folyó hó 1-én eljegyezte Lippán *Both Erna* kisasszonyt, özv. *Both Józsefné* leányát.

— **A megmenekült bányászok.** Lensből táviratozzák: Barthou közmunkaügyi miniszter meglátogatta a tizenhárom megmentett bányászt és Pruvostnak, valamint Némynek a becsületrend keresztjét, a többi tizenegy megmenekült bányásznak az első osztályú aranyérmét nyújtotta át. A miniszter ezután bizottságot nevezett ki, melynek az lesz a feladata, hogy a szerencsétlenség okait megállapítsa és hogy a mentési munkálatokról, valamint az egyesek felelősségéről nyilatkozzék. Barthou ezután bányászöltözetben leszállott a courriéresi bánya második számú tárnájába. Amikor a miniszter és kísérete már mélyen benjártak a tárnában, levált kötőmelekek rászórták a miniszterre, aki karjain és lábain könnyen megsebesült. Az egyik állvány póznája is leesett és rádőlt a miniszterre, akit csak a fején levő bányászsisak mentett meg attól, hogy sulyosabb sérülést nem szenvedett. A tizenhárom kimentett bányász jól érzi magát. Nagyon éhesek, de még csak folyékony éledeleket kapnak.

— **Drágább lett a szivar.** Szerencsére nem minden szivar, csak az ugynevezett specialitás a gazdag ember szivarja és cigaretája. A különböző fantasztikus spanyol nevű szivarok és történelmi csengésű című egiptomi cigareták azok, amelyek megdrágultak. A szivarok szá-

zának árát négy-hat koronával, a cigaretákat egy-két koronával emelte a magas kormány, amely, úgy látszik a be nem folyt adókat ezzel a módszerrel akarja pótolni.

— **Félmillió sztrájkoló.** Indianapolisból érkező távirat szerint az amerikai bányamunkás szakszervezet vezetőségének utasítása folytán tegnap mintegy félmillió bányamunkás sztrájkba lépett. A sztrájk addig fog tartani, a míg a bányászok és a bányatulajdonosok között fölmerült differenciák el nem simulnak.

— **A városi közgyám lemondása.** Dániel Kálmán városi közgyám a kiróli régebben megirtuk, hogy hivatalától megváltik, ma adta be *Institoris Kálmán* polgármesternek nyugdíjaztatása iránti kérvényét. Dániel 1872. óta áll a város szolgálatában. A megüresedett közgyám állás betöltése iránt az e havi közgyűlés fog határozni.

— **A felesége miatt.** Bótfalváról jelentik: *Dubravcsik János bótfalvi* parasztember afelett való felindulásában, hogy őt saját felesége gyújtogatással megvádolta, a hasát felmetszette és torkán életveszélyes sebet vágott. *Dubravcsik* állapota életveszélyes.

— **Meglopott művész.** *Gazdy Arankának*, a Népszinnáz Aradon is jól ismert művésznőjének tegnap este, a mikor a József-köruton haza igyekezett, egy suhanc kikapta kezéből a ridiküljét, a melyben nagyobb összeg pénz volt. A járókelők üldözöbe vették az utonállót, aki szorongatottságában eldobta a ridikült, a mely ilyenformán megkerült. A tolvajnak azonban sikerült elmenekülnie.

— **A felsőbb leányiskola a Kossuth-szobornak.** Az aradi felsőbb leányiskola március hó 25-én és 26-án ünnepélyt rendezett, amelynek tiszta jövedelmét nagyrésztben a Kossuth-szobor javára szánta. Az ünnepély jövedelme 668 korona volt. Ebből a kiadások 484 koronát tettek ki. A tiszta jövedelemből 84 koronát az intézet játék és tornaszer alapjához csatoltak, 100 koronát pedig a Kossuth-szobor bizottságnak utaltak át. Az ünnepélyen *Institoris Kálmán* 2 koronát és *Papp L. Annuska* 2 koronát fizettek felül, ezen összegeket szintén a Kossuth-szobor alapjára szánt összeghez csatoltak. Erről *Somogyi Gyula* dr., az intézet igazgatója levélbellel értesítette a szoborbizottságot. A bizottság az adományért hálás köszönetét fejezte ki. A Kossuth-szobor alapjára a Kossuth-asztaltársaság révén e héten 145 korona 52 fillér, folyt be, melyből *Hegedűs Armin* 20 koronát és *Mauró József* csermői lakos 11 koronát adományoztak. A Kossuth-asztaltársaság az iparpártolási akcióból is kivesszi részét s az ezt előkészítő bizottságba *Schwarz Zsigmond* titkárt küldte ki. A társaság az akció körül fölmerült költségek fedezésére 50 koronát irányozott elő.

— **Megjutalmazott hűség.** A hű cselédek jutalmazására szánt városi alap kamatait, ma osztották ki a megjutalmazott cselédek között. A kétszáz koronás díjat *Lenvai Julia* nyerte el, aki már tizenhét év óta áll *Bing Vilmos* nagykereskedő szolgálatában. 100—100 koronás jutalmat kaptak *Zilahy Anna* és özv. *Benyicska Mihályné*. Az előbbi tizenöt évet töltött el hűségesen néhai *Mähler Ferencnél*. *Benyicska Mihályné* szintén 15 éve szolgál *Lukács Gyulánál*. Hosszu és hű szolgálataikért dícséretben részesültek: *Szikra Julia*, *Moldován Szi-*

lárdné, *Nachbar Julia*, *Hoffman Anna*, *Pajtás Amália*, *Wachhaus Józsefné*, *Alexa Mária* és *Markotán Mária*.

— **Szerencsétlenségek.** *O-Radnáról* jelentik: *Popéla Inka* jamodu öreg ember a múlt hó 26-án este bepálítkázva ment haza. Utközben azonban a patakba esett. Másnap reggel találták meg hulláját a Szamosban.

Trencsénből jelentik, hogy *Csiczman* községben egy asszony a megáradt patak keskeny hidjáról a vízbe esett és belefullt.

Mucska János dozseri vasúti munkás kocsitolatás közben a trencsén-teplai állomáson a kerek alá esett, melyek jobb lábát és karját teljesen összezsuzták.

— **Hajhullás ellen használjon Perolin 1 üveg** 1 kor. Vojtek és Weisznál. 112

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Az első esküdtseki tárgyalás** Ma délelőtt ültek össze az aradi királyi törvényszék esküdtbiróságának április hó 4-én kisorsolt tagjai első ízben, hogy *Bogdán Vasilló* és társainak gyújtogatási pörében ítélkezzenek. Mintán a vádlottak a tárgyalás során kijelentették, hogy a csendőrség előtt csak azért tettek beismerő vallomást, mert kényszeríték őket s ők meg akartak szabadulni a további bántalmazástól; a törvényszék a csendőrök beidézése céljából a tárgyalást elnapolta.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1906. évi április hó 10-án d. u. 4 órakor rendes havi közgyűlést tart. A tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje ez:

1. Polgármester március havi jelentése.
2. A m. kir. belügyminiszter intézkvénye, melyszerint az ág. ev. tempom s az Erzsébet királyné körut között fekvő városi tulajdont képező teleknek a köztérhez csatolása iránt hozott 26949/656—1905. számú közgyűlési határozatot jóvá nem hagyja.
3. U. az. Szantay Béla által bérlet föld bérletének meghosszabbítása iránt hozott 27040/680—1905. számú közgyűlési határozat feloldása tárgyában.
4. A magyar ipar pártolási szövetség megalakítására kiküldött bizottság kérelme évi segély megszavazása iránt.
5. A polgármester előterjesztése hivatalos újság megindításának engedélyezése iránt.
6. Az egészségügyi bizottság véleményes jelentése dr. *Hecht Adolf* városi ker. orvos előterjesztése tárgyában *gyermektápkonyha* felállítására iránt.
7. Polgármester előterjesztése a bor ellenőrző bizottság megalakítására iránt.
8. A tanács jelentése a néh. *Weisz Sándor* által tett alapítványra vonatkozó alapító levél jóváhagyása tárgyában.
9. Polgármester előterjesztése a *kerületi orvosok* fokozatos előléptetése iránt.
10. Az üresedésben levő városi kamarási állásnak választás utján való betöltése.
11. A tanács je entése a közpénztárnak folyó évi február hó 21-én történt megvizsgálásáról.
12. A tanács előterjesztése a *vadhus* utáni illetékről alkotott szabályrendelet tárgyában.
13. Az adóti-üzlethez kérvénye fizetés felemése iránt.
14. A tanács előterjesztése a folyó év február havában elő és leirt adóti adók utáni közszégi adónak elő és leírása iránt.

NAPIREND.

Április 3. Kedd. Róm. kath. naptár: *Richard*. — Protestáns naptár: *Richard*. — Görög-keleti naptár (március 21.): *Jakab az ifjú*. — A nap két 5 óra 38 perckor, nyugszik 6 óra 29 perckor.

Időjárás. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirat szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változó, éjjeli fagy, elvélve esapadék.

Április 3. A Boros Beni kör választmányi ülése délután 5 órakor.

ÜDVÖZLET a kedves aradiaknak KAAS BÉLÁTÓL, a jóhirű és népszerű volt aradi vendéglőstől,

ki a híres *Drechster-féle* vendéglőt és összes helyiségeit vette át az *Andrássy-uton*, a magy. kir. Operaház közvetlen átellenében, ott van

az aradiak találkozó helye.

A legfigyelmesebb,

családi kiszolgálás.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 2. —

Magyar elbrendül: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 125—127 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 138—139 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 138—139 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 138—140 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

CSARNOK.

A sárkány.

— A pilisi annálosekból. —

Irtá: Négrádi László.

Irtja pedig Szekeres az annálosekban a következőket:

„Valának nagy busulásban. Isten ő felségének tetszett szegény nemzetünket az egyiptomi tiz csapásokkal megátogatni. De azért nagy nyomorúságunkban nevetünk is. Már tudniillik a pilisi sárkány históriáján...”

Hát úgy volt, még a véredek is szomoruban csiripeltek. Szép, nyiladozó tavasz volt pedig. Zöldült a mező és a fák száraz ága. Su gárral tele a levegő és jöttek, jöttek a golyák, a fecskék. Ok jöttek, de nem jöttek sokan azok, akiket, vártak nádfedeles apró kunyhókban, nagyablakos kastélyokban...

Ezen a tavaszon nem a golyát, nem a fecskét várták. Nem! Apa fiát, mátká jegyesét, gyerek apát, feleség urat várta... Varta, várta és ki jött, ki nem jött. Aki jött is csonkán s ha nem csonkán, tele keserűséggel, lelke fagyottan, szomorúan.

Gyereksereg a domboldalon nem várta énekszóval a kurjongató madarakat. Még a gyerekek se énekeltek. Csak a harang szólt gyakran. Ha jött a hír, hogy nem jön haza többet se fiu, se a testvér, se a jegyes, megszólalt a falu harangja. Sirt nem ástak, holtat koporsóba nem tettek, mégis temettek... Temettek, sirtak és imádkoztak mindenfelé széles Magyarországon. O, magasságos Isten, te hallottál, te láttál mindent. Láttál mindent, magasságos Isten!

Ep szólt a harang Pilisen, mikor Mastyák Vencel, a verkli trubadurja fűtyörészve elérte a falu első házát. Ahogy elérte, azon nyomban nekigyürkőzött; csavarta a verklit. A verkli meg szólt, szólt, valósággal tulkiabáta a harangszót.

Már csak hiába, muzsika volt ez is, bárha verkli muzsikája. A verebek is vigadozva kezdtek csiripelni, tyukok kotkodácsoltak, kutyák ugattak, asszony, ember a verkli köré szaladt, még a harangozó gyerekek is. A verkli kornyikálása töltötte be a falut. Lágyan uszott a hang szét az aprófedeles házak között, akár a tömjénfüst. Mastyák büszkén csavarta a verklit. Ennek a csodának ő a birtokosa. Az egész falu bámulja. Micsoda nagy ember ő.

A falusiak varázslata azonban csak rövid ideig tartott.

— Mi lehet e, — találgatta a józan magyar agyvelő.

— Klavir, az uraknak van ilyen — mondta az egyik.

— De hisz csavarja, nem billegeti.

— Hé — rántotta meg egy anyóka a Vencel kabátját — mi van abban a ládában?

— Az ördög! — mondotta nevetve Vencel.

— Az ördög, huhu, az ördög — szólt a beszéd.

Nagyon hittek akkor nálunk az ördögben. Nem hiába. Volt itt annyi ördög, hogy a pokolban se több, se különb.

— Az ördög, az ördög — szállt végig Pilisen a kiáltás.

— Hol az ördög — kérdezte Sűrű Bálint, aki még az ördögtől se félt, lévén ő a legerősebb ember a faluban. Hét kemény csatában nézett szemtől szembe az ördögökkel. Hogy félne hát olyan egyhamar.

— A ládába — sipogott az asszonynépség. Sűrű Bálint megsodorintotta kerges kezével bajuszát s csak úgy szabad kézzel ment az ördög ellen. Egyet rugott s azzal a verklit kiadta a párját.

A verklit elhallgatott, de nem Vencel.

— Nagy kár, nagy kár — mondta jajveszékelve. Vége.

— Annak biz vége — szól nagy nyugalommal Sűrű Bálint — így jó.

Vencel nem ezt tartotta. Így bizony nem jó. Az ő kenyérkeresőjének vége. Mit csinál már most ő. Hova lesz már most. A verklit mindent megadott. Ez volt az apai öröksége. Neki ugyan térítse meg a kárát a Sűrű Bálint.

— Már hogy én — mormogott Sűrű Bálint. Olyan nincs. Ördög volt a ládába.

— Hát akkor a falu fizesse meg, mert ha nem...

Ha nem, hát akkor megy a császárhoz Vencel. A császárhoz bizony, egyenest Bécsbe. De már erre ott hagyta a falu Vencelt.

— Ha akar, hát menjen, menjen Bécsbe, mink azé se adunk semmit. Csak azé se — mondogatták a pilisiek és elfelejtették Vencelt.

Pedig Vencel még ott állt a falu végén. A törött verklit nézte, nézte és csorgott két arcán a könnyű.

A kutyák ugatták csak a szomorú cseh legényt, de azután azok is elhallgattak, hegy el kezdett szólni a harang.

(Folytatása következik.)

3949

IDEGENEK ARADON.

— Április 2. —

Központi szálloda. Reitter Gyula utazó Bécs. — Weisz Ernő tábornok Temesvár. — Frauke Lajos magánzó neje Budapest. — Neuman Mór utazó Bécs. — Polatschek Lajos dr. ügyvéd Budapest. — Elek Miklós utazó Budapest. — Jockl Samu kereskedő Budapest. — Csilag Sándor utazó Bécs. — Rónai M. S. utazó Budapest. — Barta Jakab utazó Budapest. — Roth Arnold utazó Budapest. — Székely Vilmos utazó Budapest. — Deutsch Artur utazó Budapest. — Orley János iparfelügyelő Budapest. — Leitner Adolf utazó Temesvár. — Fábry Károly főhadnagy Szeged. — Kaufmann Alajos utazó Bécs. — Weingärtner Károly utazó Budapest.

Vas szálloda. Lissauer Adolf utazó Budapest. — Tornya Arnold utazó Budapest. — Voseller Rudolf utazó Budapest. — Wetzler Alajos utazó Bécs. — Glück József vezérigazgató Budapest. — Baron Mór utazó Budapest. — Joanovits Sebő orvos Üllő. Reiner Artur tisztviselő Budapest. — Schwarz S. utazó Budapest. — Skuitény Lajos magánzó Budapest. — Oesterreicher Mór utazó Budapest. — Kolb István és neje Szeged. — Hirsch Mór utazó Bécs. — Mérő dr. ügyvéd Borosjenő. — Kolin Géza jegyző Kristyór. — Weinberger Izidor utazó Budapest.

Nádor szálloda. Stern Odön fakereskedő Fülöp-szállás. — Dobrei Lázár lelkész Petris. — Bádon Gergely lelkész Kassa. — Kiss László kádár mester Szabadszálás. — Szabó Lajos uradalmi tiszt Fegyverhaza. — Fegyverneki Albert adóhivatali pénzt neje Világos. — Szakács Ferenc cipész Buda-

fok. — Köbig Ernő gyógyszerész Beél. — Popeszkó Miklós gazdatiszt Nadab. — Budea Sándor tanító Krokna.

Nemzeti Színház.

Bérlet 175. sz.

Páratlan.

Kedden, 1906. évi április hó 3 án

Az órangyal.

Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Róbert de Flers és G. A. de Caillavet. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Chardin	Marházi M.	Marianne	Körössy J.
Sigismond	Delli Lajos.	Chouquette	Novák Irén.
Charlotte	Várnai Jenő.	Vareillesné	Bácsné.
Stettin	Beragi S.	Jaqueline	Zalai Margit.
Golard	Szathmári A.	Augustine	Rakosy Gizé.
Házmaster	Kulcsár L.	Trousselné	Benkőné P.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Nyilt levél.

Nagyságos

Dr. Nemess Zsigmond ügyvéd

országgyűlési képviselő urhoz

Aradon.

Hét esztendő keserves gyötrelmem után, ma reám virradt a Megváltás napja. Fel vagyok mentve, nem vagyok többé földönfutó vádlott. Vissza kerültem a társadalomba, önmagamhoz, családomhoz, az élethez; és mindezt Nagyságos Uramnak köszönhetem, ki segélyezett és állandóan fenntartotta bennem a reményt. Aldja meg a nagy irgalmasságu szent Ur Isten ezért a szép és nemes cselekedeteért, — egyébbel most nem hálálkodhatom, de hatalmas boldogságomban ki akarom kiáltani az egész világnak, hogy ime, egy valódi, egy tökéletes ember, a kiből nagy ész, nemes lélek és véghetetlenül jó szív lakozik. AZ én szabadságomnak Istené tartsa meg Nagyságos Uramat egészségben, kegyelmes üdvösségben, részeltesse lelki és testi áldásiban, a miért fohászokdni fog élele fogytáig

Nagyságos Uram
alázatos kész szolgálója

Grau Lajos.

1016

Elveszett.

A „Husserl“-féle különlegességi tőzsde elárusító-asztalán pénztárcámat ott felejtettem, kérem, ha valaki tévedésből magával vitte volna, úgy azt Hartmann Samu üzletébe visszaadni sziveskedjék, hol 50 korona jutalomban részesül.

1020

Főraktár Aradon: Fejér Gyulánál. 812

Magyar == férfi öltöny-szövetet
gyártmányu — csak —

a kizárólagos
posztó gyári
raktárban kap-
hatunk.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. 672

Telefon szám 475.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak motor-menetrendje, érvényes 1906. márczius 1-től.

Arad-Új-Szent-Anna-Kétegyháza. Table with columns for stations (Állomások), H.M.V. (Helyi motor v.), and V.V. (Vasútv. v.).

Szeged-Új-Szent-Anna-Kétegyháza. Table with columns for stations (Állomások), H.M.V. (Helyi motor v.), and V.V. (Vasútv. v.).

Arad-Új-Szt-Anna-Kétegyháza. Table with columns for stations (Állomások), Helyi motor v., and V. v.

Szeged-Új-Szent-Anna-Kétegyháza. Table with columns for stations (Állomások), H.M.V. (Helyi motor v.), and V.V. (Vasútv. v.).

Arad-Új-Szent-Anna-Kétegyháza. Table with columns for stations (Állomások), H.M.V. (Helyi motor v.), and V.V. (Vasútv. v.).

Arad-Brád. Table with columns for stations (Állomások), Személy. (Personnel), and Helyi motor v.

11. Boroszebes-Buttyán-Menyházafürdő. Table with columns for stations (Állomások) and Helyi motorv.

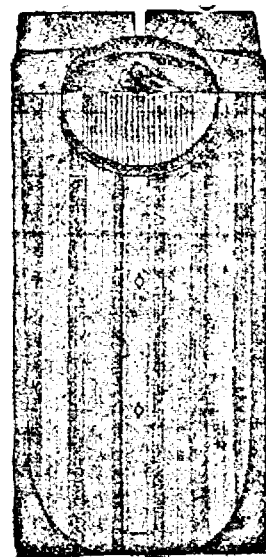
Mezőhegyes-Kétegyháza. Table with columns for stations (Állomások), H.M.V. (Helyi motor v.), and V.V. (Vasútv. v.).

Kétegyháza-Mezőhegyes. Table with columns for stations (Állomások), H.M.V. (Helyi motor v.), and V.V. (Vasútv. v.).

Brád-Arad. Table with columns for stations (Állomások), Személy. (Personnel), and Helyi motor v.

Borosjenő-CsERMÉ. Table with columns for stations (Állomások) and Vegyes v.

CsERMÉ-Borosjenő. Table with columns for stations (Állomások) and Vegyes v.

Alapított 1860.

Árak tekintetében versenyképes vagyok.

3 darab

szines divat-ing
(balszt utánzat) 4 frt 70.

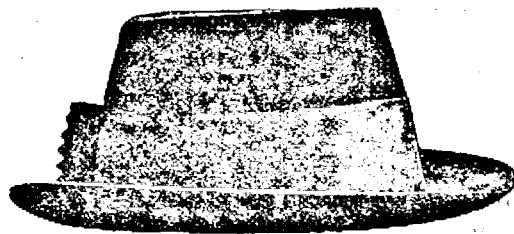
Angol zephir ingek remek színekben vannak raktáron.

Fekérműveket legkitűnőbb szabásban készítem el.

Áruk kitűnő minőségeért üzletem jó hírneve kezekedik! — Szállékiekért az 1889. párisi világ és több más kiállításon kitüntetve!

MÜNZI.

Kalap újdonságaimat kérem megtekinteni.

Fővárosi és angol divategylet által választott kalapokat legnagyobb választékban tartom raktáron!

ARAD.

Kirakataimban állandóan a legizlésebb nyakkendő újdonságok láthatók.

Első gyulai ipararu!
tavaszi és nyári
harisnyák.

3 pár dohány és szürke szín . . . frt —.72
3 pár divat csikos „ —.90
3 „ selyem utánzat 1.—
3 „ divat csikos cérna 1.45

Mielőtt
kávét vásárolna,

kérem tegyen egy próbavásárlást a híressé vált

Palermo pörkölt kávéból,
amely úgy tejes, mint fekete kávénak valami fenomenális finom, íze, aromája páratlan, az idegekre nem ártalmas, szapora és igen kiadó. Hetenként kétszer friss pörkölés; eredeti ¼ és ½ kilós csomagolásban csakis egyedül

Dürr Gusztáv

fűszerkereskedésben kapható
a városházzal szemben.

Értéktelen utánzatoktól óvakodni; minden csomag cégem nevével és ólompecsétemmel van ellátva. 195

Nekem már

nem kell reklam.

Mert mindenki tudja, hogy

SZILÁGYI MÁRTON

műrás

a m. kir. Államvasutak szállítójánál s színház oldalánál

minden órajavítás csak 90 kr.

Óraüveg 10 kr. mutató 5 kr.

Egy ébresztő-óra frt 1.40.

Raktáron mindennemű zseb- és falórák bámulatos olcsó árak mellett, a színház oldalánál.

Inga, vagy bármilyen nemű fali óráért házhoz küldök és pontosan megcsinálva haza szállítom. Csak egy levelezőlapot tessék írni. 272

ajtiszta

szőlőoltványokat,

gyökeres fás oltványokat, a legjobb bor és csemegefajokból ajánl megvételre 971

Hámory-gazdaság.

Bővebb felvilágosítás nyerhető:

Arad, Deák Ferenc-utca 3 sz. Telefon 229.

Ügyes

fiatal ember,

nőtlen, ki puhafakereskedésben alkalmazva volt s ezen szakmát teljesen érti, a román nyelvet beszéli, nálam teljes ellátással s 20 korona kezdő fizetéssel 982

alkalmazást találhat.

Bizonyítványok és levelek **Hacker Sándor** fakereskedés Csermőn (Aradmegye) címzendők.

Azonnali belépésre

kerestetik egy ügyes

kazánkovács mester.

Ajánlatok személyesen vagy írásban nyújtandók be. 1003

Czukorgyári Igazgatóság
Mezőhegyes.

Legjobb minőségű box és chevron crémek kaphatók.

A nagyérdemű közönség
saját érdekében!

Mielőtt kész cipőt vásárolna, nézze meg, hogy van-e mintaczipészetemben elsőrendű anyagból készült visszamaradt cipő? vagy tessék mérték után rendelni.

Rendelések 24 óra alatt elkészíttetnek.

Általánosan elismert tény, hogy czipőim formásak és tartósak.

Tisztelettel 762

Seelinger M. Andor

uri és női mintaczipészet

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopéd gyógycipőknél nagy sikerű eredmények.

Városi és megyei telefon 115 szám.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Újdonságok már érkeztek!

Costümökre, fekete, divatszínű és
angol kelméki

Pompás mintájú blous selymek és
blous kelméki

Rosenblüh H. és Társa.

Kirakataink árjegyzékai tájékoztatást nyújtanak, miért is azok megtekintését kérjük.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Rumburgi és Creas vásznak!

Nagy elővételünk folytán, az árak emelkedése dacára, az eddigi fel-
tűnő olcsó árakat fentartjuk . . .

Chiffon, pamutvászon, fehér és színes asztalneműek, törülköző és törülőruhák verseny nélküli olcsó árakon kaphatók!

Szönyegmaradékok meglepő olcsón!

Szönyegmaradékok meglepő olcsón!

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkomezre téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

Városi telefon 206 - 255
Gyári " 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u. 7. sz. Irodámban, vagy Rákóczy-u. 28. sz. lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen saját igálmmal házhoz szállítom. — A gyárba eljárt új műtám vezet. 84

Czukorrépa

takarmányozásra, nagyobb mennyiségben míg a készlet tart, akár waggononkint Kurtics állomáson, akár kisebb mennyiségben a helyszínén Iratoson hidmérlegelve,

eladó.

Bővebbet 901

Hámory gazdaság

Arad,

Telephon 229.

Jegygyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14 karatos anyagból és finom ezüstből, ugyszintén arany, ezüst, orosz tulaezüst és mindennemű fém és inga, fal, ébresztő órák rendkívül nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órás és ékszerész

Arad, Szabadság-tér,

Simonyi-utca sarkán,
régli színház épület. 232

Mandl Ferencz

érczfényező és mázó

Aradon, Boczkó-utca 11. sz.

Eivállal minden e szakmába vágó munkát, ugymint: fürdőkádakat, fürdőszobákat, vasbutorokat, fabutorokat, vízkannákat, tálcákat, kályhavédőket, faksarakat, aranyozásokat, márványozást és függőlámpák bronzírozását, majolika festészetet fára, érczre, diszes kivitelben; floderozásokat minden színben a legszeccsesszűsőbb kivitelben olcsó árak és pontos kiszolgálás mellett. 277

Fényező és mázótanuló felvétetik.

Ajánlok:

Vasaláshoz mosóintézeteknek, magánfeleknek, kovácsoknak, lakatosoknak

pormentes **BÜKKFA-SZEN-et**

Lakások, irodák és műhelyek fűtésére, **csépléshez** és szántáshoz, lokomobilok és gőzkazánok fűtésére

szalon fűtő **KÖSZEN-et**

és

ILONA szalon **BRIKETT-et.**

Helyben házhoz vagy a vasuti állomásra szállítva.

Altman Ede

fűszer- és vegyesáru-üzlet sóbírós, motorhajlással 267

Wesselényi- és Kiss Ernő-utczák sarkán,

Telefon szám 46.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A **Földes-féle MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zser szepítő, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Ezy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

A hölgyek legszebb disze

a fehér és tiszta arczbőr,

ezt elérhetjük a bántalmazó, csodás hatásáról hírneves

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

használata által.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrrörösséget és mindennemű arczisztelettséget **egy csapásra** megszüntet.

Ára 1 korona, dupla tégely 2 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill. Ibolya-hölgypor fehér, rózsaszín vagy krém színben doboza 1 K. 20 f. Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) 1 korona.

Óvakodjunk utánpótlástól!

A bevásárlásnál csakis **Hajós-féle** Aradi készítményeket tessenek kérni és elfogadni.

Kapható a feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszerésztárában 3861

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

továbbá Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Vajtek Kálmán gyógyszerészek utáznál és Vajtek és Wolcz drogeriájában.

Schveffer és Vörös

virágkereskedésük

Aradon, Minorita-palota.

Telefon szám 337.

Elfogad a legjutányosabb árakban

koszoru, csokor

és egyéb

virág-diszítések.

Parkirozásokra tervvel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. 645

Tisztelettel értesitem mélyen tisztelt helybéli és vidéki vevőimet, hogy

Párisból visszatérve

a legsikkesebb párisi

Ernyő ujdonságokat

hoztam magammal, ugy a tavaszi, mint a nyári idényre.

Igen kérem a mélyen tisztelt helybéli és vidéki hölgyközönséget divatos párisi ernyőmet megtekinteni, mielőtt ernyővásárlásait eszközölné.

Vétel nem kötelező.

Nassan R.

nap és esőernyő készítő

Arad, Szabadság-tér 19. Rosenblüh H. és Társa cég mellett.

M. kir. szabadalmazott

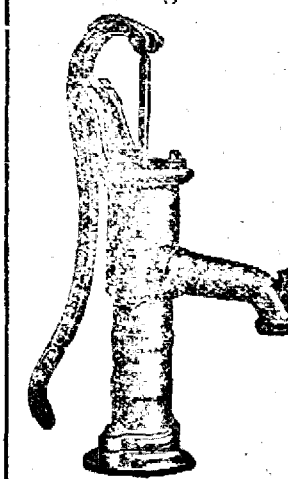
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendő

szelvényekkel. **Köszögeknek legalkalmasabb,** mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső gummirózott kender-csővek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és

jobbak, mint

bármely bel-

vagy külföldi

gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Egy borprés eladó.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó

1000 □-öl termőképes szőlő jutányosan eladó. Bővebbet Marksteiner Vilmosnál, Kovaszinez. 1010

Veszünk könyvtárakat

egyed. könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban. **INGUSZ I. és FIA** könyvkereskedése Arad. 285

Egy rövid zongora

eladó Neumann Antalnál, Deák Ferencz-utca 36. sz. alatt. 798

Aranykéz-utca 2.

száma házban 3 szoba és 1 konyhából álló, zárt folyosóval ellátott lakás május elsejétől kiadó.

Felső kereskedelmi iskolát

jó sikerrel végzett ker. gyakorlott levelező jó referenciákkal, 1800 kor. kezdő fizetéssel alkalmazást nyer. — Bővebbet a kiadónivatalban. 610

Kiadó lakás

a Kápolna-utczában, a Közép-utca sarkon lévő új házban egy üzleteliséggel hozzátartozó lakással együtt, esetleg lakásnak átalakítva május 1-én kiadó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál

Margit házikenyer sütőde

vasút melletti flókja részére keres egy ügyes elárúróleányt. 1014

Ruhavarrónó

házhöz ajánlkozik, leginkább vidékre szeretne. Leveleket „Varrónó” czímen Posztterezstánt aradi postára kérek. 1018

Alkalmazást nyerhet

Dr. Mittler Izidor ügyvédi irodájában irodai teendőkhöz járta, megbízható fiatal ember vagy kisasszony, a ki a magyar és német nyelvet teljesen bírja és gyakorlott Remington gépiró. Azok, a kik gyorsírászatot is tudnak, előnyben részesülnek. 1017

Üzleti könyvek

és irodai cikkek elsőrendű minőségben igen olcsó árakon kaphatók Kerpel Izse könyv- és papírkereskedésében, Aradon. 264

Aradmegye,

Paulis községben 516 h. szám alatt fekvő ház 2000 □-öl telekkel és a hegyen szőlőkerttel együtt azonnal eladó. Bővebbet a kiadónivatalban. 826

Kiadó lakás.

Weitzer János utcában, főpostával szemben, 7 szobás lakás, megfelelő mellékhelyiségekkel május 1-től kiadó. 927

Tenyésztőjás!

Pajkakazokkal keresztezett tyuktojások 20 fillérjével azonnal kaphatók Békly Etelkánál Arad, Demeter-utca 92. 942

Hels Victor

törvényszéki legbejegyzett és az egész országban bevezetett hitel-tudósító irodája Aradon, Tökölly tér 6. sz., Frik-ház. Alapítotott 1898. 999

Egy

önálló 27 éves római kat. vallású mézáró iparos vagyok, nősülés czéjéből óhajtanék ismeretséget kötni egy olyan hajadonnal, kinek pár ezer korona kész hozománya van. Fényképpel ellátott levelek kéretnek a kiadónivatalba. 990

Athelyezés

miatt butor és képkeretek sürgősen eladók, Vécsey-utca 4. 929

Vajat, lúdsírt

teljesen pótol főzéshez, sütéshez kitűnő, szagtalan, szapora, kellemes, egészséges **שמן** kókusz zsírom. Könnyen emészthető, czukor- és gyomorbetegségeknél melegen ajánlható. Postadoboz (tölsúly 5 kilogramm) finom 5.50 kor., legfinomabb 6 kor. Elárúróknak nagyban legolcsóbban. Husvétl zsírt kérem idejében megrendelni. Klein Sándor. Tölcseva 776

Kérem a cséget nem össze-tévesztetni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-rubákat, utazó bundákat, háló-, ebédlő- és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árak mellett Kivánatra házhoz is megyek. Frakk öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH A.

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz. az „Arany ABC” mellett. 991

Kérem a cséget nem össze-tévesztetni!

16 éves árva

unokahugomat

20,000 korona

hozománnyal

férjhez adni kívánom, jó állásu

26—35 éves urak

teljes című leveleit, fizetés, állás megjelölésével fényképpel

az

Alföldi kereskedelmi és bizományi irodának Mezőturra

kérem, titoktartás biztosítva. 1002

Önnek is érdeke!

ha vásárolni akar, hogy el ne mulassza **Hegedüs Ármin** ujonnan berendezett rőfös női-divat áruházát megtekinteni.

Áruházam ma már teljesen föl van szerelve a legújabb és legdivatosabb árukkal.

 Utolérhetetlen olcsó áraim minden versenyt kizárnak!

Reklam cikkek árai:

Föltűnő szép divatos koczkás ruha és blous kelme métere 33 kr.

Ombreeé, finom elegáns blous kelme az idény királya, métere 65 kr.

Ami senkinek nincs; egy két személyes brillantin paplan ezelőtt 4 frt, most 2.95.

Hazai vászongyárak egyedüli lerakata nálam van egész Aradvármegye részére!

Olyan óriási választékot 120 és 140 cmtr. széles ruha és blouskelmébe csak a fővárosi üzletekbe találhat.

Kérem kirakataim figyelmes megtekintését és a nagybecsű közönség szives támogatását.

Kiváló tisztelettel

HEGEDÜS ÁRMIN

Aradon, a Szabadság-téren 17. sz. alatt, a 13 vértanu szoborral szemben.

 Figyeljünk a kékre festett kirakatra!